...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 31 (11935)
1969 оной февралиин 6, четверг
Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...НИН БҮРИҺӨӨ ХУРЬГА ТҮЛЖҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ МҮРЫСЭЕ!

ҮҮСХЭЛШЭДҺЭЭ ...УТАХАГҮЙГӨӨР...

...риин 50 жэлэй ойн нэ... совхоз хони үсхэбэрилхэ, ...ooho, тарган эрьеын мяхэ ...тушааха зорилготой то... ...ахы юм. Худан голой ба... ...дэ хүнды гүбээнүүдэй, ...лануудай хоорондо һайн ...элбэг. Худанай-Үртөө ...совхозой нэгэ отделени ...Энэ сэлеэн хонишодой ...болонхой. Бидэ һаяхан ...-Үртөө нютагаар ябажа, ...ой ажалаар һонирхо...

...най отделени 3080 эхэ ...Энэ жэлдэ 2772 хурьга ...хэ уялга абанхайбди. ...э 100 хонин бүриһөө 90 ...томо болгохо болонобди. ...дээрэ 1400 хурьган аб...на,—гэжэ отделениие эр...н үүргые дүүргэжэ бай...хонишодой бригадын брига...Цырендоржо Намжилон...

...эхэ хонидой табан һүрэг ...аг. Тиихэдэ олондо мэдээ...хонишон Гамиля Гари... үнинэй үбшэлөөд, хони...ьгалуулха аргагүй болоjo, ...ада ороһон байна. Гами...урьгалха хонидые хараха ...богүй. КПСС-эй райкомой ...рь Б. Ангархаев совхозой ...р Д. Дугаров хоёр комму...пилма Булатовна Цыдено...ажа. Гамилягай хонидые ...урьгалуулха болоолши даа ...радхаһан, найдаһан. Теэд ...өөрөө нүхэртэеэ баһа ...хурьгалуулха. Цыпилма ...на үнинэй бэрхэ хонишон, ...хэрэгэй түлөө үнэн сэдь...оролдожо ябадаг, нютаг...артай, хүндэтэй хүнүүдэй ...ом. Хонидойнгоо байрын ...өөрэһөө нэгэ таһагтань Га...410 хонидые оруулаад, ...690 хони хурьгалуулжа ...Цыпилма Булатовнагай ...мүнөө үедэ 8 хүн хүдэл...афена Цыденова, Шима...ова, Цыпилма Цыденова ...хурьгадайнгаа байрада ...хибэдэһэ зөөжэ, дэбдихэ...альбэжэ хуурайлна. Анато...пов, Вагиз Вафин, Алек...Шимаев гурбан хобоонууд ...р хонидтоо эдюулхэ ороohо ...а хэнэд. Тракторист Алек...Ыренжапов Цыренин Бу...хоёр Худан-Гол үбһэндэ...ой.

...гадай байра соо дулаахан, ...хибэдэһэн дэбдихэртэй. ...00-гаад хурьгад гарзагүй...ааад байна. Хурьгад дүрбэн ...ангидожо, боргожоһонойнь ...илгаатай. Хобоо соогуур ...йлуулһан ороohо таряан, ...мел, хөө харагдана. Нар...албэһэ хонидто үгтэнэ. ...лмагай хонид тарган, мон...ууд.

...амилягайм хонид намартаа ...та шадалаа алдаа. Харуу...удаа ха юм. Хурьгадыень ...р абахые оролдохобди. Һү...хоёроороо дежурланабди, ...ахалагша хонишон хэлэнэ. ...дой байрын хажууда ота...ай һунидөө, үдэртөө эдеэлхэ, амарха гэр дулаахан, сэбэрхэнээр түхеэрэгдэхэй. Эндэ хонишодой витринэ харанабди. Тус витринэ дээрэ хүдэлмэриин үдэрэй гурим, зоотехнигэй зүбшэл дурадхалнууд, хонидые эдеэлүүлхэ тэжээлэй рацион, тэжээлэй хубаари, совхозой хонишодой, мүн хонишон бүхэнэй уялгануудые харанабди. Хурьгалжа байһан хонидо сүүдхэдээ хахад килограмм тон һайхан үбһэн, 200 грамм зелёнко, 200 грамм ороohо таряанай зүйл, 500 грамм һолоомон эдюулэгдэнэ.

Цыпилма Булатовна зуун хонин бүриһөө 100 хурьга абаха, 3,2 килограмм ноohо хайшалха, 20 килограмм шэгнүүртэйгээр хурьгадаа эхэһээнь таһалха гэһэн уялга абаад, хамсыгаа шаманхай хүдэлжэ байна. Энэ уялгаяа сохом дүүргэхээр Цыпилмагай отарын хонишод шамбай хүбүүд, басагад.

Худанай хонишод аймаг соогоо хэдэн жэлдэ хурьга абадагаараа түрүү ябадаг юм. Тэдэнэр энэ жэл 11000 хонинһоо 9500 хурьга абаха гэхэ гү, али зуун хонин бүриһөө 86 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 2,8 кг. ноohо хайшалжа, 315 центнер эрхим шанартай ноohо гүрэндөө тушааха, хурьгадаа эхэһээнь 20 килограмм шэгнүүртэйгээр таһалха гэһэн уялгаяа дүүргэхын түлөө мүрысэжэ байнад. Жэшээлхэдэ, Цыпилма Булатовна суута хонишон Вера Жамсуеватай мүрысэнэ. Вера Жамсуева мүнөө 210 хурьга абаад байнхай.

Үдэ багта Цыпилмагай отарын хонишод булта суглараба. Эдэнэр Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишодой уряа бэшэгые булта уншажа, һонирхон танилсаһан байна.

— Бидэ энэ уряа бэшэгые уншаа һэмди. Ташир нютагай хонишодой уряае халуунаар дэмжэнэбди. Тэдээнһээ дутуугүй бидэшье баһа һайнаар, эмхитэйгээр хүдэлжэ, хурьгадаа гарзагүйгөөр түлжүүлхэ байнабди,—гэжэ Цыпилма Булатовна хэлэнэ.

Хонишодой витринэдэ табан дэбтэр үлгөөтэй. Эдэ дэбтэрнүүд соо худалдаа наймаанай, ажаһуудалай, медицинын талаар хангаха хэмжээнүүд бэшэгдэнэ. Тэдэнэй дунда зоотехнигэй ажаглалтануудаа бэшэхэ хурьгадай тоо бүридхэлгын журналнууд бии.

Эндэ гурбадахи һараяа хүдөөгэй магазин хаалгатай. Медигүүд харагдахаяа болиһоор үнинэй. Медпункт баһал хаалгатай.

Худанай-Үртөөгэй хонишод коммунис ёһоор ажалдаа хандажа, Ленин багшын алдарта 100 жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдээр угтаха зорилготой. Мүнөө эдэнэр сэлэнгынхидэй уряае халуунаар дэмжэжэ унтаха нойроо мэдэнгүй ажаллажа байна.

Ж. БАДМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Хэжэнгэ.

Ерэнхэд гэжэ газарта Нарһатын совхозой түрүү хонишон Б-Д. Ц. Цыденов Цырен-Нядмид нүхэртэйгөө эхэ хонидой отара дээрэ арбан юһэдэхи жэлээ үбэлжэжэ байна. Нүхэр Цыденовэй даадаг отарада хамта дээрээ дүрбэн хүн, нэрлэхэдэ: Н. Дондокова, Б. Галданов гэгшэд 568 эхэ хонидые тобир тарганаар ондо оруулжа, түлыень гарза хороолтодо оруулангүйгөөр абажа мүнөө байнхай.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэг болгон, эндэхи хонишод мүнөө жэл 100 хонин бүриһөө 100 хурьга абажа түлжүүлхэ, эхэһээнь һалгааха үедэ хурьгадай шэгнүүрые 18 килограмм болгохо, хонин бүриһөө 3,5 килограммһаа бага бэшэ ноohо хайшалжа тушаахабди гэжэ социалис уялга абаһан юм.

— Манай отарада муу юумэ олохогүйт, хүсэ шадал багатай, үбшэн хонид үгы. Булта тобир тарганууд. Мүнөө жэлэй хурьгадшье һайнаар түлжүүлэгдэжэ байна. Тиимэһээ хонин бүриһөө хурьга абажа боломоор,—гэжэ Цырен-Нядмид Цыбикжаповна хөөрэнэ.

Буда-Доржи Цыденович зундаа үбһэндэ ябажа, өөрынгөө отарын хонидто элбэг хүрэхэ тэжээл бэлдэжэ абаһан юм. Тиимэһээ мүнөө тэдэнэр хонидтоо һайхан үбһэ, зелёнко, талха таряа элбэгээр эдюулнэ. Хүйтэнэй үедэ түрэһэн хонид дулаан байрада хахад һара соо хурьгадтайгаа хамта байлгагдана. Дүршэл ехэтэй ажалшад түрэхэ хонидоо һүрэгһөө илгажа, нэгэ хашаа соо байлгажа, аминдань эдеэлүүлнэ. Абтаһан хурьгад мүн лэ үдэр, хоногоороо илтатдажа, хаамагууд соо байлгагдана. Эндэ сүүдхэдээ 10-һаа дээшэ хурьгад абтана. Тэдэниие үдэртөө хоёр дахин эхэдэнь табижа хүхүүлдэг, томо болоһонуудтань һайхан үбһэн, талха таряанай зүйл үгтэнэ.

М. ЦЫРЕНОВ.

Яруунa.

ОРОЛДОСОТОЙГООР

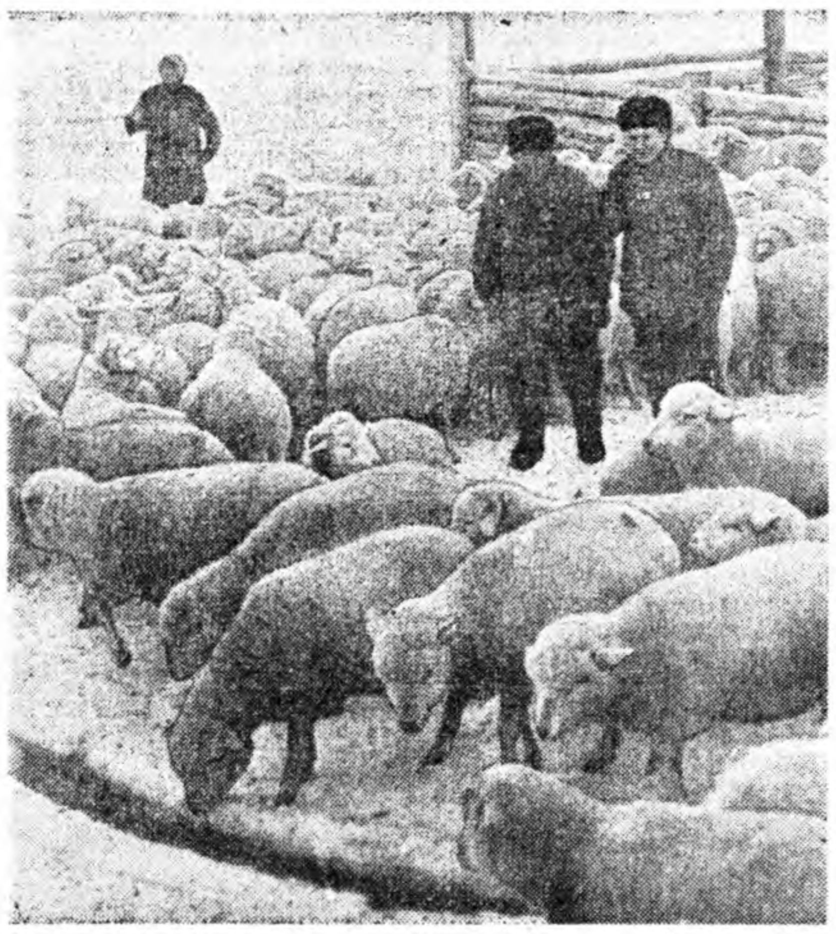

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нарһатын совхозой түрүү хонишон Б-Д. Цыденов ахалагша зоотехник М. Виноградовтай хөөрэлдэжэ байна.

Э. ЛАПИНАЯ фото

Нима Цыденжапович Осохеев мал ажал дээрэ хүдэлжэ эхилһээр үнихэнэй юм. Мүнөө Нима Осохеев Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой 300 толгой хонидые харууһална. Жэлэй ямаршье сагта Нима Цыденжапович адуулжа ябаһан хонидоо тобир тарган зачдань ондо оруулжа, колхозой правлени, партийна организациин зүгһөө һайшаал магтаалда хүртэжэ ябадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой эрхим хонишодой нэгэн Н. Ц. Осохеев.

П. ЖУЖАЕВАП фото.

ХОНИДТО—ХЭРШЭГДЭҺЭН ТЭЖЭЭЛ

...үлэй жэлнүүдтэ манай сов...ы эхэ хонидто үбһэ, һолоомэ ...ээр хэршэгдэжэ, талха таряа...зүйлтэй холигдожо үгтэдэг ...хой. Бүдүүн тэжээлые иигэ...бүйлүүлжа үгэхэдэ арьбан, ...ай бэедэ шэнгэсэтэй гэжэ шэн...эһэн байна.

...хозэнай 25 мянга гаран хо...й, тэрэнэй 14 мянганиинь эхэ ...ш юм. Эхэ хониднай 21 ота...болгодонхой.

...лэ олон хонидые үбһэ тэ...лээр хүсэд хангахань бэрхэ...байдаг. Нёдондо бүхэли үбэл...гын үедэ хонин бүридэ 50 ...грамм бүдүүн тэжээл, 12 ки...мм таряа талханай зүйл хүр...һөн. Тиимэһээ тэжээлэй кило...м бүхэниие ашa үрэтэйгөөр ...хэ гэжэ хонишоднай орол...

...эһэ тэжээлые хэршэжэ үгэдэг ...һон сагһаа хойшо малай хүл ...тэрэ гэшхэгдэхэеэ болёо. Бү...тэжээлээ хобто соо хэжэ үгэ...

...нэ жэлдэ хониднай урдынхи...тэжээлээр үлүү хангагдан... Мүнөө жэлэй үбэлжэлгын ха...а эхэ хонин бүридэ 100—140 ...грамм бүдүүн тэжээл, 25 ки...мм таряа талхан үгтэнхэй гэ...гү, али урдахи үбэлжэлгынхи...хоёр дахин ехэ тэжээл хүр...

...нэ тэжээлээ бутаруулха, жэ...хын тула 6 агрегат хүдэлнэ. ...тусхай 3-4 отарануудые ...ха абаад, хоорондонь саг үр...э ябажа, хонидые хэршэгдэ...тэжээлээр таһалдуулдаггүй

Зарим хүнүүд энээниие үлүү, хэрэггүй гаргаша гэжэ тоолоjo магад. Тэрэ тиимэ бэшэ. Тэжээл жэжэлхэдэ хэгдэһэн гаргаша малай ашаг шэмээр харюулагдана гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Байгша ондо манай совхозой хонишод юрөөгэйхидэй үүсхэлые дэмжэжэ, зуун хонин бүриһөө 90-һээ үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ зорилго урдаа табинхай. Манай түрүүшүүл Рафис Абдулзанов, Степан Попков тэгээд хонин бүриһөө хурьга томо болгохо хүсэлтэй. Ахалагша хонишон Василий Щербаковой отарынхид зуун хонин бүриһөө 98 хурьга түлжүүлхэ уялга абаа.

Совхозой отарануудта мүнөө үедэ 8200 гаран хурьгад абтаад байна. Тиигэжэ зуун эхэ хонин бүриһөө жараад хурьган абтаба гээшэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Василий Григорьевич Морозовой даадаг хонишодой 1-дэхи бригадын 4400 эхэ хонидһоо 3420 хурьган абтаад байна. Тиигэжэ тэдэнэр зуун хонин бүриһөө 81 хурьга абаха гэһэн түсэбөө үглөө мүнөө дүүргэхэнь.

Бригадын эрхим хонишод Иван Сергеевич Пучков, Степан Михайлович Попков гэгшэдэй даадаг отарануудта зуун хонин бүриһөө 84—85 хурьган абтаад, тобир һайнаар түлжүүлэгдэнэ.

Энэ жэл хонид һүтэйгөөр түрэжэ, хурьгадаа һайса садхаана. Тиимэһээ хэды шанга хүйтэн болоошье һаа, хонишоднай бүхы хүсөөрөө оролдожо, абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ гэжэ найдахаар.

Совхозой дирекци хонин ажалдаа шадабаритай, ажалша бэрхэ хүнүүдые табиха, тэдэниие али болохоор урмашуулха гэжэ оролдоно. Эхэ хонидой отарануудта ажалладаг хонишод, хурьгашадта хүнгэн сэнгээр мориной, үхэрэй мяхан үгтэһэн байна.

Хонин һүрэгүүдээ үбһэ тэжээлээр хангаха хэрэгтэ хонишод эдэбхитэйгээр хабаадана. Эхэ хонидой отара бүхэндэ ажалладаг хүнүүд даалгагдаһан сабшалангаа һайжаруулжа, үбһөө саг соонь шанартайгаар суглуулжа абадаг болонхой. Мүн эхэ хонидой отара бүхэнэй дэргэдэ 20—22 гектар зеленко тарьгдана. Зарим хонишод зелёнко тариха газараа утэгжүүлжэ, баян ургаса абадаг. Жэшээнь, хонишон Попковой бригада энэ жэл 1000 центнер зелёнко хуряаһан байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ эхэ хонидой отарануудта электрын элшэ хүсэ оруулха, оньһон аргаар уһа бүлэдэг болохо талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Тэрэнэй ашаар эхэ хонидой бүхы шахуу отаранууд уһаяа оньһон аргаар бүлэнэ. Хоёр лэ отарада уһан гараар удхагдана. Мүн эхэ хонидой 10 гаран отара электрын гэрэлтэй болонхой.

Түл абалтын шахардуу сагта эхэ хонидой отара бүхэндэ хурьгашад хүсэд хүрэхөөр эльгээгдэнхэй. Тиигэжэ совхозой хонишод хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ дүүрэн аргатай.

В. ЛАМУХИН,
Торинн совхозой директор.

Зэдэ.

Л. И. БРЕЖНЕВ Э. ЭРБАНТЭЙ УУЛЗАА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гүйсэдкомой гэшүүн, Национальна фронтын ЦК-гай Түрүүлэгшэ Э. Эрбантэй февралиин 4-дэ уулзаа.

Л. И. Брежнев Э. Эрбан хоёрой хоорондо хани ёһоной халуун хөөрэлдөөн болобо. (ТАСС).

ХАНИ ЁҺООР БАРААЛХАБА

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гүйсэдкомой гэшүүн, Национальна фронтын ЦК-гай Түрүүлэгшэ Э. Эрбанэй толгойлһон Чехословакиин Социалис Республикын Национальна фронтын делегаци Хани барисаанай совет бүлгэмүүдэй холбоондо, ВЦСПС-ые, Совет эхэнэрнүүдэй комитетдэ, Дайнай ветерануудай советскэ комитетдэ, мүн СССР-эй Наукануудай академиин Гүрэнэй ба эрхэ хуулиин институтда февралиин 4-дэ ерэжэ бараалхаба.

Эдэ эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй хани ёһоной хөөрэлдөөнүүд болоо. (ТАСС).

ЧССР-эй НАЦИОНАЛЬНА ФРОНТЫН ДЕЛЕГАЦИ КПСС-эй ЦК-ДА ЕРЭЖЭ БАРААЛХАБА

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гүйсэдкомой гэшүүн, Национальна фронтын ЦК-гай Түрүүлэгшэ Э. Эрбан түрүүтэй ЧССР-эй Национальна фронтын делегаци Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитетдэ февралиин 4-дэ ерэжэ бараалхаба.

ЧССР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд В. Коуцкий делегациие үдэшэжэ ябалсаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов, КПСС-эй ЦК-гай секретарьнууд И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев КПСС-эй ЦК-да тус делегацитай уулзаба.

Бараалхалтын үедэ болоһон хөөрэлдөөн хани ёһоной оршон байдалда үнгэрөө. (ТАСС).

МЕДИГҮҮДТЭ СОЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОЙН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОГДОБО

Совет арадай бэе махабадые хамгаалха хэрэгтэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, бэеын элүүрые хамгаалгын талаар эрид шалгарһан хүдэлмэрилэгшэдтэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1969 оной февралиин 4-нэйнгөө Указаар Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгожо, Ленинэй орден ба алтан «Балта, хадуур» медальнуудые барюулха гэбэ.

72 медик энэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө. (ТАСС).

Хүүдөө ажахын эрдэмэй хүгжэлтын замууд

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын эрдэмэй бүхэсоюзна академиин сесси

Союзуудай байшангай Колонно зал соо февралиин 4-дэ болоһон В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын эрдэмэй бүхэсоюзна академиин сесси хүдөө ажахын эрдэмэй зорилгонуудта, КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1968 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэлгэдэ зорюулагдаһан байна. Эндэ мянга үлүүтэй эрдэмтэд, эрдэм-шэнжэлгын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын туршалгын станцинуудай хүдэлмэрилэгшэд суглараа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. С. Полянский, КПСС-эй ЦК-гай Хүдөө ажахын таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо В. А. Карлов, СССР-эй министрнүүд Е. Е. Алексеевский, С. Ф. Антонов, В. П. Зотов, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшын орлогшо Н. И. Гусев, СССР-эй хүдөө ажахын министрэй нэгэдэхи орлогшо И. П. Воловченко, Бүхэсоюзна «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ А. А. Ежевский, РСФСР-эй хүдөө ажахын министр Л. Я. Флорентьев болон бусад сессидэ хабаадалсаа.

Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Монголой, ЧССР-эй эрдэмтэд сессидэ хабаадахаар ерэбэ.

ВАСХНИЛ-ай президент **П. П. Лобанов** «КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1968 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүд ба хүдөө ажахын эрдэмэй зорилгонууд» гэһэн элидхэл хээ. (ТАСС).

СОВЕТСКЭ СОЮЗДА ЧССР-эй НАЦИОНАЛЬНА ФРОНТЫН ДЕЛЕГАЦИИН АЯНШАЛГА ДҮҮРЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай, Гадаадын оронуудтай хани ёһоной, соёл культурын харилсаа хэхэ совет бүлгэмүүдэй холбооной, бусад совет ниитын эмхинүүдэй уряалаар ерэһэн КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гүйсэдкомой гэшүүн, ЧССР-эй Национальна фронтын ЦК-гай Түрүүлэгшэ Э. Эрбан түрүүтэй Чехословакиин Социалис Республикын Национальна фронтын делегаци Советскэ Союзда 1969 оной февралиин 2-һоо 4 хүрэтэр хани ёһоор айлшалба.

Коммюнике соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, ЧССР-эй бүхы партинуудай, олониитын томо томо эмхинүүдэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн Национальна фронтын делегаци СССР-тэ ерээд байха үедөө КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведтэ, ВЦСПС-тэ, ВЛКСМ-эй ЦК-да, Гадаадын оронуудтай хани ёһоной, соёл культурын харилсаа хэхэ совет бүлгэмүүдэй холбоондо, Совет эхэнэрнүүдэй комитетдэ, Дайнай ветерануудай советскэ комитетдэ уулзалганууд ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэрөө.

Делегацинхид КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорные бараалхаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Сусловтай, КПСС-эй Политбюрогой гэшүүн, ВЦСПС-эй Түрүүлэгшэ А. Н. Шелепинтэй, КПСС-эй ЦК-гай секретарьнууд И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Б. Н. Пономаревтой мүн лэ уулзаа.

Советскэ Союзда Национальна фронтын делегациин айлшалха үедэнь хоёр талые һонирхуулдаг асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэһэн хөөрэлдөөн болоо.

ЧССР-тэхи байдал ба Национальна фронтын зорилгонууд тухай, КПЧ-гэй ЦК-гай ноябриин, декабриин (1968 оной), январиин (1969 оной) пленумүүдэй шиидхэбэринүүдээр тодорхойлогдоһон, мүн энээнтэй тааралдуулан КПЧ-гэй январиин һүүлээрхи хараа бодолые хүгжөөжэ байһан Национальна фронтын политикатай хамта КПЧ-гэй политикые үндэһэ болгон, социалис обществын саашанхи зүб зүйтэй хүгжэлтэ хангаха талаар ЧССР-эй Национальна фронтдо оролсодог партинууд ба эмхинүүдэй бэелүүлжэ байгаа хэмжээнүүд, оролдолго тухай чехословак түлөөлэгшэд мэдээсээ.

Социалис байгуулалтын тодорхой зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ, социализмда эсэргүү бүхы хархис этэгээдүүдые ЧССР-эй политическэ ажабайдалһаа холодуулха нүхэсэл болохо социалис демократи хүгжөөхын тула бүхы ажалшадай эдэбхи үүсхэлые дэмжэхэ зорилгоор Национальна фронтын ябуулдаг хүдэлмэриин гол янза түхэл ба практикые Чехословакиин делегаци хөөрэлдөөнэй үедэ тодорхойлон хэлэжэ үгөө.

ЧССР-тэхи оршон байдалда Национальна фронтын бэелүүлдэг хараа шугам ба удха шанарые бүрин ойлгожо байһанаа, тэрэшэлэн марксизм-ленинизмын гол ёһонуудтай тааралдуулан ЧССР-ые социалис замаар хүгжөөхэ зүб зүйтэй зорилгонуудые шиидхэхын тула хүдэлмэришэн ангиие, таряашадые, интеллигенци ба залуушуулые нягтаруулха гэһэн эдэбхитэ ябуулгануудыень дэмжэжэ байһанаа совет талаһаа элирхэйлээ.

Совет түлөөлэгшэд СССР-эй политическэ ба олониитын эмхинүүдэй ажал ябуулга тухай, коммунис байгуулгада тэдэнэй хабадалга тухай, КПСС-эй партийна ажабайдалда баримталдаг ленинскэ гурим заршам ба гол ёһонууд социалис демократиин хүгжэлтэ тухай, КПСС-эй хүтэлбэри доро коммунис обществын материальна үндэһэ һуури байгуулгада совет арадай түйлаһан амжалтанууд тухай, совет ажалшадай байдалайнь хэмжээнэй, соёл культурын дээшэлһэн тухай, социалис оронуудай харилсаа холбооe нягтаруулха, бата нэгэдэлые хүгжөөхэ, эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдалые хангахын тула КПСС-эй гаргадаг оролдолгонуудые совет арадай эдэбхитэйгээр дэмжэдэг тухай хөөрэбэ.

Совет-чехословак харилсаае саашадань хүгжөөхэ онол арганууд тухай һанал бодол үрэтэй һайнаар зүбшэн хэлсэгдээ гээд коммюнике соо хэлэгдэнэ. Социалис байгуулалтын жэлнүүдтэ Советскэ Союзай ба Чехословакиин арадуудай хани барисаан харилсаа холбооной ехэ удха шанартай байһаниинь хоёр орондо социализм, коммунизм байгуулха зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула политическэ, экономическа ба бусад харилсаа холбооe, социалис хани нэгэдэлые, элэнэй аюулгүй байдал бэхижүүлхэ ашa үрэ ехэтэ харилсаан элеэр харагдаа гээд онсолон тэмдэглэгдээ.

Харилсаагаа саашадаа бүхы талаарнь хүгжөөхэ эрмэлзэлгэтэй байһанаа хоёр тала элирхэйлэн мэдүүлээ.

Совет, чехословак арадуудай хоорондохи хани ёһоной харилсаануудые хүгжөөлтэ ба бэхижүүлгэ социалис хани нэгэдэлэй интернациональна зорилгонуудые бэелүүлхэ, арадуудай хоорондын хани барисаа, эб найрамдал хангаха хэрэгтэ нүлөөлхэ байха гэжэ хоёр талаһаа этигэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ.

ЧЕХОСЛОВАК ХАНИНАР ЭХЭ ОРОНОО БУСАБА

Москвада хани ёһоор айлшалжа ерэһэн КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гүйсэдкомой гэшүүн, Национальна фронтын ЦК-гай Түрүүлэгшэ Э. Эрбан түрүүтэй Чехословакиин Социалис Республикын Национальна фронтын делегаци февралиин 4-дэ Эхэ ороноо бусаба.

КПСС-эй ЦК-гай уряалаар Советскэ Союзда ерэһэн хүдөө ажахые, эдеэ хоолой промышленностиие партийна ёһоор хүтэлбэрилгын дүй дүршэлтэй танилсаһан КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь Я. Геттенэй толгойлһон Чехословакиин Коммунис партиин делегаци энэ самолёдоор Москваһаа Прага ниидэлсээ.

(ТАСС).

АГИТПУНКТНУУДАЙ ГАЛ

ЗАКАМЕНСК. (Телефоноор мэдээсэбэ). Аймагай бүхы партийна эхин организацинуудай дэргэдэ агитпунктнууд нээгдээд, нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлэдхэл тэндэһээ эхитэй.

Агитпункт бүхэндэ арбаад, хорёод агитатор, политинформаторнууд томилогдонхой. Тэдэнэрэй хүсэлэл оролдолгоор уужам, һаруул гэр байшангуудта, клуб, ордоной таһагуудта агитпунктнууд эмхидхэгдээд, аятай зохидоор түхеэрэгдээ. Һунгуулиин асуудалнуудаар ном дэбтэрнүүд, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Конституцинууд (Үндэһэн хуули), бусад шухала зүйлнүүд суглуулагдажа, витринэдэ, асуудал-харюугай столдо табигданхай. Түбэй бэ нютагай газетэнүүд, журналнуудай шэнэ номернууд таһалдадаггүй. Шатар, даам, домино, биллиард гэхэ мэтэнүүд мүн лэ агитпунктнуудта бии байдаг, олонхи газарта хамтын наада эмхидхэхэ тусгаар таһалга нээгдэнэ.

Жэшээлэн дурдабал, Мэлэ-Борьтын хүдөөгэй клубтахи агитпунктда үдэшэ бүри хүн олоороо сугларна. Һунгалтада бэлэдхэлэй асуудалаар харюу үгэхэ дежурна агитатор үдэшын 6-һаа 9 час хүрэтэр хүдэлнэ. Долоон хоногтоо нэгэ дахин совет демократи тухай, Ленин багшын заабаряар ажалшадай бүрин эрхэтэ засагай хүгжэһэн тухай лекци, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ.

Б. ОЧИРОВ,
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

ТООСООТО СЕССИ

Һаяхан Хяагтын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй сесси дээрэ гүйсэдхэхэ комитедэйнь тоосоон шагнагдаба.

Гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр П. Б. Бардоновой тоосоото элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ арбаад хүн хабаадажа, аймагай Соведэй болон сельсоведүүдэй хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тодорхой дурадхал, һанамжануудые оруулаа, һурагшадай захил мууса дүүргэдэг предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые эрид шүүмжэлээ.

Трикотаж хубсаһа нэхэдэг Хяагтын фабрика түсэб даабаряа хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. Үргэн ажалшадай, илангаяа хүдөө зоной эрилтэ дутамагаар хангана. Мүн аймаг доторoo худалдаа наймаа эрхилдэг эмхинүүд зоной эрилтэдэ хүрэхэгүйгөөр хүдэлнэ. Үргэн хэрэгсэлэй эд бараа таһалдалгүйгөөр худалдаха арга боломжоёо хүсэд ашагладаггүй эмхинүүдтэ аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет шангa эрилтэ хэнэгүй гэжэ тэмдэглэгдээ.

Хүдөө ажахыгаа улам хүгжөөхын тула аймагай колхоз, совхозуудта «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй, хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин, аймагай Соведэй гүйсэдкомой зүгһөө туһаламжа багаар үзүүлэгдэнэ. Эдэ зургаануудай хүтэлбэрилхы ябуулгада ушардаг зарим дутагдалнууд дары усадхагдаха зэргэтэй гэжэ депутат нүхэд Д. В. Ильков, Н. П. Осеев, А. Г. Никитин болон бусад шүүмжэлээ.

Эмхидхэхы, хүмүүжүүлхы хүдэлмэреэ, албан захиргаанайнгаа ябуулга улам нарижуулан һайжаруулхыень, һунгагшадай захяа, һанамжануудай дүүргэлтэ хангахыень гүйсэдкомые уялгалһан тогтоол сесси нэгэн дуугаар баталан абаа. Нютагай Соведэй һунгалтада һайнаар бэлдэхэ, эмхитэйгээр үнгэргэхын тула аймагай засагай дээдэ зургаан тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалба.

С. БАДМАЕВ,
манай штатнабэшэ корреспондент.

ХАМТЫН ШИИДХЭБЭРИ ХҮСЭТЭЙ

Үнгэрһэн жэлэй октябрь һарада Мысовая станциин партийна эхин организацида тоосоото һунгалтын сутлаан болоһон байна.

Партийна суглаанай абаһан тогтоолтой танилсабади.

«Коллективэй дунда ниитэ-политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри һайжаруулхые, энээниие В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэлтэй нягтаар холбожо ябуулхые шэнээр һунгагдаһан партийна бюродо даалгаха.

Халаануудай, хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысоо үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, зүбөөр хүтэлбэрилхэ, В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ станциин коллективэй абаһан социалис уялгануудай дүүргэлтые хангахыень партбюро уялгалха» гэһэн пунктнууд анхарал татаба.

Суглаанай болоһонһоо хойшо гурба һара үлүүтэй саг үнгэрэнхэй.

Энэ үе соо юун хэгдээб, партийна организациин, мүн коллективэй ажал хүдэлмэридэ ямар һайн хубилалта болоо гээшэб?

Ажалаа амжалта туйлажа В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе угтабал, энэнь ажалшадай эрхим һайн бэлэг болохо гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет заагаһан байна. Мысовая станциин коллектив үнгэрһэн жэлдэ үйлэдбэридөө муу бэшэ амжалта туйлаабашье, нэгэ даабаряа—ашаалгандa вагонуудые бариха саг хороохо түсэбөө дүүргэжэ шадангүй үлэнхэйһэн юм. Гол шалтагаанинь гэбэл, тус станциие хангадаг Клюевскэ леспромхоз модо тээжэ ябуулхын тула ерэһэн вагонуудые 7—8 часаар баридаг байба. Түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор 4 часай туршада ашаалжа дүүргэхэ зэргэтэй юм. Леспромхозой нёдтой станциин хүтэлбэрилэгшэдэй олон дахин хөөрэлдэбэшье, хубилалта болоогүй.

Иимэ эрхэ байдалтай саашадаа эбсэхын аргагүй болоходо, станциин партийна бюро нэгэдэмэл заседани зарлажа, энэ асуудал хаража үзэхые леспромхозой партийна организацида дурадхаа һэн.

Тиигэжэ ноябриин эхеэр иимэ нэгэдэмэл заседани болобо. Урда тээнь станциин хүтэлбэрилэгшэд леспромхоз ерэжэ, вагон ашаалха хүдэлмэритэйнь һайса танилсаба, олохон дутагдалнуудые элирүүлһэн байгаа. Тэдэнэй дурадхалаар вагонуудые ашаалдаг талмай дээрэхи ажалайнь эмхидхэлдэ хэдыя хубилалтанууд хэгдээ. Ойһоо ерэһэн модо буулгаха талмай үргэдхэгдөө. Вагонуудта эгээ һүүлдэ ашаалагдаха модон түрүүшээр түмэр харгын хажууда газар дээрэ багсалагдадаг болоо. Модо ашаха тулгууринуудые бэлдэхэ тусхай станок бүтээгдээ.

Эдэ бүгэдын ашаар вагонуудые ашаалха саг нилээд хороогдожо, шэнэ жэлэй эхинһээ нормодоо орожо байна. Станциин партбюрогой гэшүүд энээнэй һүүлээршье хэдэн дахин леспромхоз ошожо, хамтаараа хараалһан хэмжээнүүдэй дүүргэлтые шалгаһан, мүн бусадшье шэнэ дурадхалнуудые оруулһан байна. Иигэжэ алишье талада ашатай урэтэй холбоо барисаан хоёр партийна организациин хоорондо байгуулагдажа, ажал хүдэлмэридэнь һайнаар нүлөөлнэ.

Станци дээрэ ашаа буулгадаг, эндэһээ ашаагаа саашань ябуулдаг бусадшье предприятинууд Бабушкин хотодо бии юм. Ерэһэн вагонһоо ашаа буулгаха, ашаалха хүдэлмэрине поездын ерэлгэ, ябалгатай тааралдуулан эмхидхэхын тула станциин дэргэдэ техническэ совет байгуулагдаа. Тэрээндэ станциин начальник, предприятинуудай главна инженернүүд оролсоно. Мүнөө «энэ минии вагон, энэ тэрэнэй вагон» гэжэ арсалдаан гарахаяа болёо, предприятинууд бэе бэедээ хүдэлмэришэдөөр, автомашинаар туһалалсадаг болоо. Вагонуудайшье сагаа миин гээжэ байха ушар усадхагдаба. Партийна ёһоор хамтын хэрэгтэ хандахада иимэ ха юм.

Хамтаараа зүбшэжэ шиидхэхэ ёһо гурим станциин партийна бюрогой хүдэлмэридэхи һайн зүйлнүүдэй нэгэн болоно гэхэдэ алдуу болохогүй гэжэ һанагдана. Ажахын асуудалнуудые шиидхэхын тула, мүн ниитын хүдэлмэри һайжаруулхын тула бюрогой гэшүүд олон хүнүүдые хабаатуулна.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэлэй үедэ эндэхи улаан булан станциин коллективэй дунда ябуулагдадаг ниитэ ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ёһотой гуламта болонхой. Эндэ недели бүхэндэ политинформаци, хүдэлмэриин халаануудай һэлгэлдэхэдэ һонирхолтой хөөрэлдөөн үдэр бүхэндэ үнгэргэгдэнэ. Ленинд зорюулагдаһан тусхай булан эмхидхэгдэнхэй. Ханаарнь Владимир Ильичэй революционно ажал ябуулгые, ажаһуудалынь харуулһан зурагууд. Стол дээрэ альбомууд, В. И. Ленинэй зарим зохёолнууд, газетэ болон журналнууд табяатай.

Улаан булангай хүдэлмэриин түсэб анхарал татана: январиин 6-да—уласхоорондын байдалаар политинформатор Ю. Н. Клячевай хөөрэлдөөн; январиин 13-да—В. И. Ленин Шушенскэ сүлэлгэдэ гэһэн темээр лекци; январиин 27-до—В. И. Лениндэ зорюулагдаһан аман үгын журнал гэхэ мэтэ. Февраль һарада «В. И. Ленин залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ тухай», март һарада — «Ажалай бүтээсэ тухай Ильичэй һургаал» гэһэн лекцинүүд хараалагданхай.

Улаан булангай хүдэлмэрие тусхай совет хүтэлбэрилнэ. Коммунист Изот Петрович Ткач энэ соведые толгойлдог.

Ойлгууламжын хүдэлмэридэ оролдосотойгоор хандадаг агитаторнуудые нэрлэбэл, Н. П. Яковель, И. С. Мещеряков, В. Л. Жидкевич, В. С. Попова болон бусад оролсоно. Эдэнэртэй һарадаа нэгэ дахин семинар үнгэргэгдэдэг. Һаяхан партбюрогой заседани дээрэ агитколлективэй хүдэлмэри тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэжэ, ажалынь һонирхолтой, удха түгэлдэр болгохо тушаа хэмжээнүүд хараалагдаа, шэнэ хүнүүд агитаторнуудаар томилогдоо.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Агитатор В. С. Попова ээлжээтэ хөөрэлдөөндөө бэлдэжэ байна. 2. Улаан булангай соведые хүтэлбэрилэгшэ коммунист И. П. Ткачев.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ЛЕКТОРНҮҮДЭЙ ҺУРГУУЛИ

Партиин Загарайн райкомой бюрогой шиидхэбэриин ёһоор лекторнүүдэй аймагай һургуули байгуулагдаба. Түрүүшынь хэшээл эндэ һаяхан болобо. 82 хүн—партийна, советскэ эдэбхитэд энэ хэшээлдэ хабаадаа.

Коммунизмда эсэргүү тэмсэл—империализмын үзэл бодолой зэбсэг мүн гэһэн асуудалаар КПСС-эй обкомой политическэ гэгээрэлэй байшангые даагшын орлогшо Д. Д. Очиров лекци уншаа. Энээнииень хүнүүд ехээр һонирхон шагнаба. Элдэб оронуудай капитализмһаа социализмда орохо жама ёһонууд ба онсо илгаанууд гэһэн асуудалаар Зүүн-Сибириин технологическа институдай политэкономиин кафедрын багша Б. И. Иванов лекци уншаа. Мүн бэшэ бэшэшье темэнүүдээр хэдэ хэдэн лекцинүүд уншагдаа. Улаан-Үдэ городой дээдэ һургуулинуудай багшанар-эрдэмтэд лекцинүүдые уншаһан байна.

Энэ һургуулиин хэшээлые һара соогоо нэгэ дахин үнгэргэхэ гэжэ хэлсэбэ. Энэнь аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй политическэ һуралсал болоходоо гадна, мүн хүдөөгүүр лекци уншаха хэрэгтэнь туһатай байха ха юм.

Н. КУЧУМОВ.

ЯНГИНАМА ХҮЙТЭНДЭШЬЕ...

Уужам сэлюун Ярууна талa дайда уняартана. Үбэлэй хүйтэн улам шангадаһаар. Талын жабар, һалхи хагсуу... Теэд үбэлэй хүйтэн Лэгдэн үбгэжөөлые сошордоогүй.

Лэгдэн Банзатов даладахи наһаяа «намнажа» ябабашье, гэртээ амархан һуужа шададаггүй. Түрэл «Победа» колхозойнгоо луговод. Үбһэ ногооной үндэр ургаса абадаг аргые мэдэжэ абаһан сагһаа хойшо өөрынгөө хуби заяае колхозой сабшалантай холбоһон байна. Колхозойнгоо даалгажа үгэһэн хадалангай газар дээрэ үбгэн эсэгэ Лэгдэн Банзатович үргэлжэдөө—жэлэй дүрбэн сагта ажалладаг юм.

Ажал хүдэлмэриин дүй дуршэлөөр баян энэ үбгэжөөл газар дайдые, сагай уларилай шэнжэ алгадгүй ажаглаһан байдаг. Намарай үедэ шииг бороо дутамаг байба. Газарнай хуурайгаар хүроо. Хабарай хаһа ган байдаг. Тиимэһээ хүйтэнэй үедэ тошон халяажа, хабарай хахир сагта газараа уһаар садхааха хэрэгтэй. Тиигэбэл үбһэ ногооной үндэр ургасын найдамтай һуури табигдаха гэжэ бодожо ябадаг. Мүнөө сабшалан дээрээ тошон ехээр халяажа, шиигэй элбэг нөөсэ байгуулна. Хабар зунай үедэ тэрэнээ дахин дахин уһалдаг байха юм. Энээнэйнгээ ашаар нёдондо жэл гектарай 31 центнер хүрэтэр ургаса тэрэ хуряагаа бэлэй.

Мүнөө Лэгдэн Банзатович Маарагтын голой сабшалан дээрэ тошон халяажа, сэн-бүн болошонхой хүдэлжэ ябахыень харадагбди.

— Энэ үедэ 10 мянган кубометрһээ доошо бэшэ тошонгой мүльһэн сабшалан дээрэмни тогтоогдоо хаш. Маарагтын голой 800 гектар газарые хабартаа тэшонгой уһаар садхаахал байхаб, —гэжэ ажалша хүдэр энэ үбгэн дорюунаар хөөрэнэ.

Үбэлэй янгинама хүйтэн үшөөл удаан үргэлжэлхэ. Тиигэбэшье иимэ зоригтой, ажалша хүнүүдэй хүдэлмэридэ һаад болохогүй. Ажалай халуун охин байгаалиин хүшэр уларилые булина ха юм.

А. БАБУШКИН.

ЭХИН

ҮГЛӨӨГҮҮР. Михаил гэрһээ тараад, үйлсөөр алхалжа оробо. Тэрэнэй нюргандаа үргэлжэ ябаһан һүхэнь хүйтэндэ сэнтэшэнхэй. Тооһо татама хүйтэн, ойро тойрон юумэн харагданагүй. Баруун тээ модо «хан-хан» тоншохонь элеэр дуулдаадхиба. «Хүбүүд ерээ аалтай. Мүнөөдэр баригдажа байгаа конторын торходо нэгэ хэдэн модо гаргаа һаа, ехэл һайн бэлэй»,—гэжэ шэбшэһээр Михаил барилгын хажууда хүрэжэ ерэбэ.

Барилгашад бултадаа сугларанхай. Найман хүдэр хүбүүд мүнөөдэр хэхэ ажал тухайтаа хөөрэлдэбэд. Тииһээршье ажалай шэнэ үдэр эхилшэнэ. Үглөөнэй һонор агаарта хюрөө, һүхэнүүдэй ханхинаан зэдэлэнхэй. Хүбүүдэй заримаининь барилгада хэрэглэгдэхэ бүдүүн брус хэмжэжэ, хюрөөгөөр тайрана, нүгөөдүүлынь гэрэй ханада модо зохёон һуулгана.

Энэ үедэ үхибүүд һургуулидаа ябажа эхилнэ. Дулаахан хүбсалһан үхибүүд хоёр-гурбаараа һургуули тээшээ гүйлдэнэд. Михаил эдэниие хаража, бодолгото болоно.

— Дядя Михаил, шэнэ һургуулимнай хэзээ бэлэн болохоб? Хүйтэндэ холо ябахадаа дааранабди, —гэжэ нэгэдэхи классай һурагша Володиин асуухада барилгашадай бригадир эрьен хараба. Володя Кировэй нэрэмжэтэ үйлсын зүүн захаар байрладаг. Һургуулинь Алла һууринай аяар баруун захада. Холо гээшэ ааб даа.

— Володя, намартаа хоёрдохи класста һурахадаа шэнэ һургуулида ябадаг болохош,—гэжэ Михаил хэлэбэ.

«Жаргалтай сагта түрэһэн үхибүүд. Бидэ ямар һургуули соо һурагша бэлэйбди? Тиихэдэ Алла һуурин орой нэгэ үйлсэтэй байгаа. Һургуулимнай үмхирхэ болошоһон гэр хамнай. Урдань энэ гэртэ баян хүн ажаһууһан. Мүнөө Алла хэды ехэ болоо байнаб даа. Дүрбэн үйлсэтэй. Гурбан үйлсынь гэрнүүд бултадаа шахуу шэнэнүүд» гэжэ Михаил шэбшэнэ.

Газаа хүйтэн бууража, манан тарахалал гэбэ. Барилга дээрэ хүлгөөтэй. Хюрөөнүүд шууяна, һүхэнүүд ханхинана. Барилгашад үглөөнһөө нааша гэрэй торходо хэдэн модо гаргаа. Хүбүүд байд гээд лэ түүдэгэй хажууда ошожо амарнал.

— Үсэгэлдэрэй кинофильм мүнөө үдэшэ табяа һаань, дахин ошожо хараха байна. Хуяг һэлмэ хоёр тухай. Хүнэй сэльхэл хүдэлгэмэ. Дууниинишье һайхан. Эхэ орон тухай. Теэд Эхэ оромнай хаанаһаа эхитэй юм,—гэжэ Геннадий Цыденов хүбүүдһээ асууба.

— Үнэхөөрөөшье ханааһаа эхитэй юм?—гэжэ хүбүүд оролсоно.

Энэ асуудалда хэншье харюусабагүй. Баһал хюрөө, һүхэнүүд ханхинажа эхилнэ.

«Эхэ орон хаанаһаа эхитэй юм?» гэһэн асуудал Михаил Очировай ой ухаанһаа гаранагүй. Өөрынгөө бүхы наһа ой ухаанда тэрэ һэргээнэ. Бага балшар наһан. Һургуули. Сэрэгэй албан. Барилга. Нютагай хүн зон. Хамта үдэпэн нүхэд. Эмгэн буурал толгойтой болоожо ябаа эхэ. Бригадир хамта хүдэлжэ байһан нүхэд тухайгаа шэбшэнэ. Гена Цыденов, Гоша Бубеев, Цыдып Болсобоев, Бэлигтэ Цыденов, Галин-Даба Цыремпилов, Олег Дондупов, Гарма Дырчиков —бултадаа эндэ ехэ болоһон хүбүүд, бултадаа барилгашад.

«ХААНАШЬЕ ябабал түрэл нютагаа мартахагүйш. Хэды далижаашье һаа, бусажа ерээд лэ байхаш. Шубуунай дальбарааньe һаа, түрэл уурхайдаа бусажа ерэнэ бшуу. Хэдэн жэлэй саада тээ Баргажанай гурбадахи СМУ-гай Хурамхаанай участогта брилгашанаар хүдэлэгшэ бэлэйбди. Энэ иимэ участок үгы хамнай. Би болгохо гэхэдэ иишэ ерэжэ хүдэлхэ хүнүүд олдохогүй. Хэн хүдэлэгшэ бэлэйбибди? Семен Цыремпилов сэрэгэй албанһаа ерэһээр хүдэлжэ эхилээ хамнай. Һүүлээрнь Дамба Дарижапов, Гена Цыденов, Гена Раднаев, Цыбикжап Бубеев. Бултадаа Дэрээнэй хүбүүд. Үдэшын һургуулида ябахаш. Бури һүүлээрнь Семен Цыремпилов Гена Цыденов хоёр дүүнэрээ асараа хамнай. Иигэжэ нэгэ бри... лообди. Семён институд... Инженер-барилгашан бол... тагаа бусажа ерэхэл бай... хүбүүд, басагад ажал... город руу ошодог. Энэ... бэшэл ха. Нютагтаа ... бидэ өөрынгөө ерэдүй... хүдэлнэбди. Ерэдүй ... юм»,—гэжэ Михаил шэ...

Энэ үедэ барилга дэ... Жаргал Цыденович Бу... нэ. Хүбүүд Жаргал Цы... тойрошоно. Тэдэнэр ажа... гаа хөөрэлдэнэ.

— Мүнөө жэлэймнай... бигдаа. Хэхэ юумэмнай... гууляа дүүргэхэл болоо... хаанда үнеэдэй шэнэ... нидой байрануудые, ... гэрнүүдые барихабди,—... раб хэлэнэ.

— Барилгын матер... һаань, арсалта байхагүй... нэ хүбүүд.

Нёдондонойхидо ала... бөө үлүүлэн дүүргэбэл ... байгаа,—гэжэ Жаргал ... энеэбхилбэ.

Прораб барилгашадай ... раад, нэгэ хэды зааб... ябашана.

— Эхэ оромной эн... тэйл даа,—гэжэ Михаил... жа һууһан хүбүүдтэ хэ...

— Эндэһээ хаанаһ... хүбүүд асууба.

— Аллаһаа, энэ ман... гаһаа, маанадһаа, эхэ... мнай эхитэй гээшэ,—... дир харюусана.

Хүбүүд бодолгото бол...

— Үнэхөөрөөшье б... дэһээ эхитэй байна,—... Бубеев хэлэбэ.

— Үнэхөөрөөшье,—г... бүүд һүхэнүүдээ абажа, ... тээшээ ошоно...

ДЭРЭЭН нютагай ... хүбүүд. Тэдэнэр бу... луу. Хүбүүд хаанашье ... лохо һэн. Саашаа һураха... гаа. Теэд тэдэниие нют... хөөр хэншье уялгална... дөөл үлэхэ гэжэ шиид... бүүдые нютагтаа үлэхы... нэй арюун һэшхэл заа... үе сагай эдэ хүбүүд ... ажаһуудал тухайгаа г... болмжолдог. Тэдэнэр ... нютагайнгаа шарай ш... шэнжэтэй болгохые хү... рилгашад болоһон.

Хүбүүд ажаллахадаашье... хатаашье, амархадаашье... Тэдэнэрэй олонхинь үдэ... гуулида ябана. Сүлөө ... нирхолтойгоор үнгэргэдэ... ниинь тэдэниие клуб, ... гү, али спортзал соо ... лоно. Барилгашад барил... бүүд. Тэдэнэр клубай ... дэ хабаадалсажа, конц... табилсадаг.

Эдэнэр һая хори га... һан хүбүүд. Барилгаша... ажабайдалайнь эхин энэ...

Г. РИНЧ...

Баргажан — Улаан-Ү...

АГУУ... БАГШАД... ЗОРЮУЛ...

Хориин аймагай Ху... зой комсомолой, оло... хитэд В. И. Ленинэй тү... жэлэй алдарта ойн ... хүндэлэлдэ зорюулан, ... ехэ бэлэдхэл хэжэ бай... шаг эндэхи хүдөөгэйн... текэ соо «Ленин холо... «Ленин—Октябриин во... нин—һайн һайхан ... хүн» гэһэн гоё һайха... фото-зурагуудаар шэ... стендүүдые бүтээгээд, ... нинэй болон тэрэнэй ду... дэй бэшэһэн зохёолну... тавкэ эмхидхэжэ, һо... лекци, хөөрэлдөө үнгэ...

Мүн иимэрхүү үдэш... лын отара, гүүртэнүүдэ... малшадта эмхидхэгдэж... хүн зониие баясуулһан...

В. АБИ...

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай заһабарилгын механическа заводой партийна организаци комсомолшуудтаа харюусалгата даабари үгэһэн байна. Тэдэнэр бултадаа нютагай Соведүүдтэ һунгалтада бэлэдхэлгын үедэ агитаторнуудаар томилогдонхой. Заводой комсомолшуудай хүсөөр һунгагшадай список табигдажа, агитаторнууд хирэ хирэ болоод лэ өөһэдынгөө участогуудта ошожо, элдэб асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой комсомолой комитедэй секретарь Галина Яткартина (зүүн гарһаа), комсомолшууд Анатолий Агафонов, Анатолий Ботясов, Александр Шелнунов, Ирина Шпис гэгшэдтэй участогуудтаа гарахынгаа урда тээ.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

ПОЛИТИНФОРМАТОРНУУД, АГИТАТОРНУУДТА ТУҺАЛАМЖА

ШЭНЭ АМЖАЛТАДА

(Тоо, баримтанууд)

★ КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдээр хараалагдаһанай ёһоор 1966—1968 онуудта манай орондо национальна олзо доход жэлдээ дунда зэргээр 6,7—7,1 процентээр ургаха байбал, бодото дээрээ 7,2 процент болобо. 1968 онойхитой сасуулбал, 1969 ондо национальна доход 6,5 процентээр ехэ болохо юм.

★ 1968 ондо промышленна продукциин хэмжээн 8,3 процентээр дээшэлбэ. Харин гурбан жэлэй туршада (1966—1968 онуудта) 30 процент шахуу нэмэһэн байгаа. Тиихэдэ үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ 28 процентээр дээшэлжэ, түсэбөөр хараалагдаһанһаа холо үлүүлбэ. 1969 ондо промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээн 7,3 процентээр, тэрэ тоодо үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүд—7,2 процент, үргэн хэрэглэлэй эд бараа—7,5 процент ехээр үйлэдбэрилэгдэхэ.

★ Электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ 1969 ондо 47 миллиард киловатт-часаар ехэ боложо, хамта дээрээ 687 миллиардта хүрэхэ (1965 ондо 506,7 миллиард киловатт-час үйлэдбэрилэгдөө һэн). Электростанцинуудай энергетическэ хүсэн 1969 ондо 12,1 миллион киловаттаар нэмэхэ гэхэ гү, али 1968 онойхиһоо 20 процентээр ехэ болохо байна.

★ 1969 ондо 326,5 миллион тонно нефть малтан абахаар түсэблэгдэнэ (1965 ондо 242,9 миллион тонно абтаһан байгаа). Тиихэдэ газ абалга 185,8 миллиард кубическа метртэ хүргэгдэхэ (1965 ондо —129,4 миллиард байһан). Жэлэй туршада үшөө 3 миллион айлай байра газаар хангагдаха, ажаһуудалдаа газ хэрэглэгшэдэй тоо 87 миллион хүн болохо. Малтан абтаһан гол түлишэнүүдэй дунда нефть газ хоёр 1968 ондо 57,5 процент болоһон байбал, 1969 ондо 59,5 процент болохо юм.

★ 1969 ондо 112,6 миллион тонно булад хайлуулагдахаар хараалагдана (1965 ондо 91 миллион тонно абтаа бэлэй). Гадна 78 миллион тонно бэлэн прокат (1965 ондо—61,7 миллион), 11,5 миллион тонно булад сорго (1965 ондо—9 миллион) үйлэдбэрилэгдэхэ болоно.

★ Пластическа холисо болон синтетическэ дабирхайнуудые гаргалга 1969 ондо 14,5 процентһээ (тэрэ тоодо полистирол—44, полиэтилен—34 процентээр) дээшэлхэ юм. Синтетическэ каучук үйлэдбэрилгэ 10 шахуу процентээр ехэ болохо. Минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгэ 8,7 процентээр нэмэхэ. 1969 ондо минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгые хүгжөөлгэдэ 1968 онойхитой жэшэбэл, капитальна һомололго 55 процентээр ехэ болохонь. Тиигэжэ жэлдээ 13 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилхэ хүсэтэй предприятинууд жэлэй туршада ашаглалгада үгтэхэ юм. Энэнь һүүлэй жэлнүүдэйхиһээ 2—2,5 дахин ехэ болоно.

★ 1969 ондо манай промышленность арадай ажахыда 847 мянган автомобиль (1965 ондо 616,3 мянга үйлэдбэрилэгдэһэн), тэрэ тоодо ашаанай 503 мянган машина үгэхэ юм. Хүдөө ажахыда ашаанай 155 мянган автомобиль эльгээгдэхэ.

★ Трактор бүтээлгэ 1969 ондо 28 мянгаар ехэ боложо, хамта 449 мянгада хүрэхэ (1965 ондо—354,5 мянга болоһон). Тиихэдэ 306 мянган трактор колхоз, совхозууд абаха юм. Газар хахалдаг тракторнуудай үйлэдбэрилгэ хурдан түргэнөөр хүгжэхэ. 140 мориной хүсэтэй гусеничнa трактор бүтээгдэжэ эхилхэ.

★ 1969 ондо хүдөө ажахын машинануудые үйлэдбэрилгэ 9 шахуу процентээр ургаха, тэрэ тоодо орооһоной 100 мянгаһаа үсөөн бэшэ комбайн бүтээгдэжэ, бултадаа хүдөө ажахыда үгтэхэ. 80 гаран элдэб янзын бүтээсэ ехэтэй хүдөө ажахын шэнэ машинанууд бүтээгдэжэ эхилхэ.

★ 1969 ондо хүн зоной ехээр хэрэглэдэг эд, бараа үйлэдбэрилгые үргэдхэхөөр хараалагдана. Тиигэжэ элдэб түхэлэй бүд нэхэлгын 4,2 процентээр ургахада, нооһон бүд нэхэлгэ 6,5 процентээр, торгон бүд—11 процент, трикотаж зүйлнүүд—12,5 процент, арһан гутал үйлэдбэрилгэ 7 гаран процент дээшэлхэ юм. Культурно-ажаһуудалай болон гэр байрада хэрэгтэй эд бараа үйлэдбэрилгэ 1969 ондо 12 процентээр, тэрэ тоодо хололильнигууд — 17 процент, телевизор—15,5 процент шахуу, пластмассаар бүтээгдэһэн зүйлнүүд—36 процентээр нэмэхэ.

★ 1966—1968 онуудта хүдөө ажахын валовой продукциин хэмжээн (жэлдээ дунда зэргээр) 78 миллиард гаран түхэригтэ болоһон байгаа. 1968 ондо энэнь 80 миллиардта—манай ороной бүхы түүхэдэ үзэгдөөгүй дээдэ хэмжээндэ хүрэһэн байна. 1969 ондо тэрэнэй хэмжээн 6,1 процентээр дээшэлжэ, 85 миллиард түхэриг болохо.

★ 1969 ондо химиин промышленность 38,5 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ хүдөө ажахыда үгэхэ юм. Харин 1968 ондо 35,8 миллион тонно, 1965 ондо 27 миллион тонно үгтэһэн байгаа.

★ Үйлэдбэриин барилгада, мүн хүдөө ажахын техникэ худалдан абалгада 1969 ондо гүрэнэй зүгһөө 6,88 миллиард түхэриг һомологдоо гэхэ гү, али энэнь 1968 онойхиһоо 18,6 процентээр ехэ болоно. Газар уһалалга болон мелиорациин бусад хэмжээ ябуулгануудта байгша ондо 3 миллиард түхэриг гаргашалагдаханъ. 1968 онойхитой жэшэбэл, 470 миллион түхэригөөр нэмэнэ.

★ 1969 ондо 310 мянга гаран гектар уһалагдадаг, 820 мянга шахуу гектар хатаагдаһан намаг газар ашаглалгада үгтэхэ, 6 миллион гектарһаа бага бэшэ бэлшээри уһаар хангагдаха байна.

★ Манай ороной ажалшадай бодото олзо доход нэгэ хүн дээрэ абажа тоолобол, 1966—1968 онуудта 20 гаран процентээр дээшэлээ гэхэ гү, али жэлдээ дунда зэргээр 6,4 процент нэмэбэ. Харин КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдээр 5,3 процентээр нэмэхээр хараалагдаһан байгаа. Тиихэдэ хүдэлмэришэд, алба хаагшадай салин жэлдээ дунда зэргээр 5,2 процент (Директивэнүүдээр хараалагдаһаниинь—3,7 процент), колхознигуудай ажалай түлөөһэн—9,2 процентээр (Директивэнүүдэй ёһоор 6,7 процент байһан) дээшэлбэ.

★ 1969 ондо ажалшадай бодото олзонь нэгэ хүн дээрэ абахада 5,5 процентээр ехэ бол... зоной мүнгэн олзонь 1968 онойхиһоо ... лиард түхэригөөр ургаха юм. Хүдэлмэри... хаагшадай һарын дунда зэргын салин 3,3... тээр, колхознигуудай ажалай түлөөһэн—... центээр нэмэхэ. Хүдэлмэришэдэй, алба ха... колхознигуудай ажалай түлөөһэн 1969 он... шээр 1970 ондо туйлагдахаар хараалагд... жээндэ хүрэхэ байна.

★ Хэрэглэлэй ниитын фондһоо арад... тэдэг түлөөһэн, хүнгэлэлтэнүүд табан жэл... жэлэй туршада 29 процент ургажа, 1968 ... миллиард гаран түхэриг болоһон байна. ... энэнь 7 процентээр ургажа, 58 миллиард ... тэ хүрэхэ.

★ 1968 ондо хүүгэдэй саад, яслинууд... лион тухай үхибүүд байбал, 1969 ондо 9,... он болохо. Ниитэ эрдэмэй һургуулинуудта ... до 16 миллион һурагшад һуралсахань. ... 1969 онуудай һуралсалай жэлдэ найма... һургуули 4 миллион гаран хүн дүүргэжэ, ... 3,3 миллиониинь дунда эрдэм олгодог ни... мэй һургуулинуудта, техникум болон һу... бусад газарнуудта һуралсалаа үргэлжэлүү...

★ Табан жэлэй гурбан жэлэй туршада ... 313 миллион шахуу дүрбэлжэн метр та... гэрнүүд бодхоогдоо. Манай ороной 30 ми... ран эрхэтэд гэр байрынгаа эрхэ байдал һ... лаа. Гансахан 1968 ондо ажалшад 106 ... дүрбэлжэн метр талмайтай байра абаа. ... барилгада хамта дээрээ 10,2 миллиард түх... гашалагдаһан байна.

★ 1969 ондо иимэ гаргаша 11,8 мил... хэриг болоно, 121 миллион гаран дүрбэл... талмайтай гэр байра баригдахань. 1968 о... сасуулбал 14,4 процентээр ехэ болоно.

1969 оной № 1-дэхи «П... ческое самообразование» ... налһаа а...

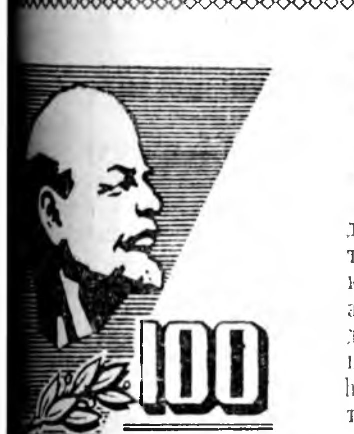

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ—ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНА ҺУРГААЛ

(…үгэсхэл. Эхиниинь …риин 31-нэй, февралиин …-нэй номернуудта)

3.

…НЭ ОБЩЕСТВО бултанһаа түрүүн байгуулжа эхилээд, … интернациональна удха…тай социализм байгуулха … хуули гуримые совет ара… КПСС-эй бултанһаа түрүүн …йлон гаргаһыень үнэнтэ …стнууд-ленинецүүд, бүхы … коммунистнууд мэдэрһээр … «Октябриин революциин …эйн-түүхэтэ удха шана…юуб гэхэдэ, революционно …тын интернациональна … шанартай болоһон замуу…үхэл маягуудыень, олол ар…ыень заагһан байна. Агуу…тябриин социалис револю…үй дүршэл—революционно …эй теори ба практикын ба…агүй баялиг, научна стра…а тактикын үльгэр жэшээ …». («Агуухэ Октябриин …лис революциин 50 жэлэй …тай КПСС-эй ЦК-гай тези…

…ээура, совет дүй дүршэл…о өөрэ, тусхай шэнжэнүүд …ээнһээ арадуудаа социалис … хүтэлэгшэ бусад оронуу…дай коммунистнууд имагта манда таатай онсо өөрэ шэнжэнүүдые юрэл дууряан дабтаха ёһогүйнь элитэ гэжэ партимнай ходо тэмдэглэдэг байна. «Совет дүй дүршэл» гэһэн термин эдэ үгэнүүдһээшье ойлгосотой болоно: СССР-тэ тогтоһон пролетариадай диктатурын тэрэ онсо шэнжые элирхэйлэн харуулна ха юм. Ажалшадай депутадуудай Советүүд—дэлхэй дээрэхи анха түрүүшын социалис гүрэнэй онсо өөрэ оршон байдалда хүгжэлтын нүлөөн доро бии болоһон шэнжэ түхэл, социалис зарим оронуудта дабтагдаагүй—тиимэ шэнжэ түхэл болоно. Тэдэ оронуудай заримандань пролетариадай диктатурын ондоо шэнжэ түхэл—арадай демократи тогтоһон байна. Тэрэнь ажалшадай депутадуудай Советүүдһээ илтаатай, онсо өөрэ шэнжэтэй юм.

Ленин иигэжэ сэсэн мэргэнээр хэлэдэг байгаа гэбэл: нэгэдэхеэр, пролетариадай диктатурын бии болоһониинь социалис байгуулалтын юрэнхы ёһон мүн, «капиталай дарлалтые усадхахын түлөө тэмсэлдэ, тэрэниие усадхалгын үедэ, илалтаяа алдангүй, бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ, шэнэ, социалис, ниитын байгууламжа тогтоохо хэрэгтэ, ангинуудые сүм үгы болгохын түлөө бүхы тэмсэлдэнь ажалшад ба дарлагдагша олониитые имагтал хүдэлмэришэн анги ударидажа шадаха юм» (том 39, нюур 14), мүн, хоёрдохёор, бүтэдэндэ хабаатай энэ юрэнхы ёһон (мүн баһа бусадшье ёһонууд) элдэб оронуудта ходо адляар үзэгдэдэг харагдадаггүй. «Бүхы нацинуудай социализмда хүрэжэ орохонь зайлашагүй,—гээд Ленин бэшээ һэн,—зүгөөр, бултадаа тон адляар орохогүй, демократиин али нэгэн формодо, пролетариадай диктатурын али нэгэн түхэлдэ, ниитын ажабайдалай элдэб талануудые социалис ёһоор хубилгаха эршэ темпдэ наци бүхэн өөрынгөө онсо өөрэ, тусгаар шэнжэ оруулха» (том 30, нюур 123).

Капитализмһаа социализмда, коммунизмда ороллын үедэ политическэ элдэб янзын формонууд бии болоо, хойшодоошье бии болохо, зүгөөр пролетариадай диктатура бэелүүлхэ нэгэл гол удхатай байна, байхашье. Совет ороной хүгжэлтын табин жэлэй дүй дүршэл, мүн дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр социализмын замда ороһон оронуудай дүй дүршэл тиигэжэл заана. Интернациональна гэжэ мүнөө сэхэ нэрлэмээр энэ дүй дүршэл мүн лэ иигэжэ заана гэбэл: бодото шарайгаа хайшаншье гэжэ далдалһан социализмда харша ямаршье этэгээдүүд доботолгынгоо эгээл хурса, эгээл хорото үзүүрые пролетариадай диктатурада, хүдэлмэришэн ангиин ба тэрэнэй партиин ударидахы үүргэдэ эсэргүү шэглүүлнэ. Венгридэ 1956 оной үеэр болоһон хюдалдаан тэрэниие гэршэлнэ. Тиихэдэ Венгриин хүдэлмэришэн ангиин хэдэ мянган эрхим хүбүүд, хэдэ мянган коммунистнууд контрреволюциин һомондо дайрагдажа хосороо бэлэй. 1968 ондо Чехословакида болоһон ушарнуудшье тэрэниие гэршэлнэ. Тэндэхи контрреволюци доботолгынгоо хурса эрине хүдэлмэришэн ангида, пролетариадай гүрэндэ, коммунистнуудай партида эсэргүү шэглүүлһэн байгаа.

Хүдэлмэришэн анги засаг гартаа абаһан хойноо, тэрэнээ «сэбэр демократи» хүһэгшэдтэ дамжуулхын тула, социализмын экономическа, политическэ ба оюун бодолой асари ехэ туйлалтануудые орхихын тула элдэб бэрхэшээлнүүдые үзэжэ байгаад капиталда эсэргүүсэн хэсүү шангаар тэмсээгүй юм, немец фашизмда эсэргүү байлдаануудта эрхим түлөөлэгшэдөө юрэл алдаа бэшэ, харин хүн түрэлтэнэй ерээдүйн һаруул һайхан байдалай түлөө олон хохидол үзөө юм. «Советшье, совет бэшэшье» дүй дүршэл сохом тиигэжэ заана. «Марксистско-ленинскэ һургаалай гол ёһонуудһаа, тэрэнэй интернациональна удхаһаа ямараашье хадууралга, научна теориин оронда наагуураа революционно хэбэртэй аад, саагуураа буржуазно-либеральна шашалдаа хэдэг ямаршье һэдэлгэнүүд хадаа уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин түүхэтэ зорилгонуудтай, социализмын гол зорилгонуудтай ябашье зохилдолгогүй гэжэ түүхын дүй дүршэл харуулна». («Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол).

Баруунииие—Зүүн зүгтэ, ленинизмые—марксизмда, нэгэ социалис ороной дүй дүршэлые—нүгөөдэхидэнь ямараашье зүришүүлбэл, империализмда туһалһан, социалис хүсэ һуларуулһан ябадал болоно. Баруун оронуудай элитэ ехэ марксистнууд-ленинецүүдэй: «Францийн—М. Торезэй, М. Кашенэй, Италиин—А. Грамшиин, П. Тольяттиин, Германиин — Э. Тельманэй, К. Цеткинэй, В. Пигэй, Чехословакиин — К. Готвальдын интернационалистнууд байһаниинь, бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин, коммунистнуудай нэгэдэлэй түлөө эрид сэхэ тэмсэлшэд байһаниинь дэмы бэшэ ха юм.

Марксистнууд-ленинецүүд гээшэмнай интернационалистнууд байхаһаа гадна, национальна уялгаяа гүн гүнзэгыгөөр мэдэрдэг, оронойнгоо үнэн бодото патриодууд юм. Эдэнэр арад зоноо капиталай дарлалтаһаа сүлөөлхын түлөө тэмсэхэдээ, национальна зорилгоёо интернациональна зорилгоһоо илгадаггүй, таһалдаггүй. Юундэб гэхэдэ, бүхы оронуудай хүдэлмэришэн ангиин, коммунистнуудай национальна отрядуудай оролдолто хүсэлэлгөө нэгэдүүлээл һаань, өөрын «хүдэлмэришэн ангиие» сүлөөлхын түлөө тэмсэлшье һураггүй бүтэмжэтэй байха гээд коммунистнууд ойлгодог.

Советскэ Союзай Коммунис парти — интернационалистнуудай парти. КПСС хадаа СССР-тэ коммунизм байгуулха хэрэгые интернациональна дээдэ зорилгомнай гэжэ тоолоод, дэлхэйн коммунистнуудай интернациональна армиин нэгэ отрядынь гээшэбди гэжэ өөрыгөө нэрлэдэг, капитализмын оронуудтахи революционно хүдэлөөнэй, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ али болохоор туһалдаг. КПСС бол бусад оронуудтахи социалис туйлалтануудые шууд хамгаална. 1968 оной зун Чехословакиин арадуудай социалис туйлалтануудаа хамгаалхадань бусад аха дүү социалис оронуудтай хамта Советскэ Союзай үзүүлһэн интернациональна туһаламжа энээниие гэршэлнэ бэшэ аал?

Совет орондохи социализмын хэрэгые, дэлхэйн социалис байгуулалтые, уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин хэрэгые, бүхы дэлхэйн ажалшадай хэрэгые хамгаалхаар бэлэн байха үзэл бодол, интернационализмын, патриотизмын үзэл бодол совет хүнүүдтэ нэбтэрүүлэн хүмүүжүүлхэ шухала гэжэ КПСС тоолоно. Националис үзэл, шовинизм, сепаратизм, нютагаа баримталдаг үзэл бодолой элдэб үзэгдэлнүүдые манай парти эрид буруушаан тэмсэдэг, социализмын агуухэ туйлалтые—СССР-эй арадуудай хани барисаае нюдэнэй сэсэгы мэтээр гамнадаг.

«Ленинскэ национальна политикые саашадаа сэхэ шууд бэелүүлхыень, совет патриотизмын үзэлөөр, СССР-эй арадуудай эрхим, түрүү үндэһэн заншал хүндэлхэ үзэлөөр, аха дүү социалис оронуудай арадуудтай, бүхы дэлхэйн ажалшадтай хани барисаатай байха үзэлөөр совет хүнүүдые хүмүүжүүлхыень, национализм ба шовинизмын ямаршье үзэгдэлдэ эсэргүү эрид шанга тэмсэл ябуулхыень бүхы партийна комитедүүдые съезд уялгална»—гэжэ КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл тушаа партиин XXIII съездын резолюци дотор тэмдэглэнэ.

Агуухэ Ленинэй хүмүүжүүлһэн Советскэ Союзай Коммунис парти марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын тугые үндэр дээрэ үргэжэ ябана. КПСС бусад аха дүү партинуудтай хамта марксистско-ленинскэ һургаалай үндэһөөр дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй эб нэгэдэлэй түлөө сэхэ шууд тэмсэнэ. Дэлхэй дээрэхи ажалшадай анха түрүүшын гүрэнэй ниислэл—Москвада 1969 оной май соо коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөн болохо гэһэн, тэрээндэ бэлдэхэ комиссиин Будапештдэхи сессиин 1968 оной ноябрьда гаргаһан шиидхэбэриие совет хүнүүд, манай партиин коммунистнууд ехэ омогорхолтойгоор угтаа. Энэ шиидхэбэринь КПСС-тэ аха дүү партинуудай ехээр этигэдэгые гэршэлнэ, дэлхэйе революционно ёһоор шэнэдхэхын түлөө хүдэлмэришэн ангиин интернациональна тэмсэлдэ манай партиин ехэ габьяатай байһые мэдэрһэн ушар мүн гэжэ совет хүнүүд, совет коммунистнууд тоолоно.

• • •

Нягта нэгэдэлтэй байгаал һаа, аха дүү ёһоор һаналаа нэгэдээл һаа, харилсан туһалалсадаг лэ һаа, капитализмда эсэргүү, социализмын түлөө хамтаараа тэмсээл һаа, хүдэлмэришэн анги хүсэтэй байха гэжэ түүхын дүй дүршэл харуулна. Марксизм-ленинизм, научна социализм нютаг нютагай гү, али национальна шэнжээр хубаагдан һалгаагдаха ёһогүй гэжэ түүхын дүршэл заана. Марксизм-ленинизм гээшэ хүдэлмэришэн ангиин суртал болоно. Энэ суртал хүдэлмэришэн анги мэтэ интернациональна юм.

В. АФАНАСЬЕВ,
философиин эрдэмэй доктор.

O

…н зоной эрилтые һайнаар хан…гээшэ тиимэшье амархан хэрэг … Хүн бүхэнэй эрилтэнүүд ондо … байдаг. Энэниие илангаяа …шод һайн мэдэхэ ёһотой. Тии… захилаар хубсаһа оёжо, ху…й һанаһанда хүрэмэ, шанар …ай продукци үгэхые оролдоно.

…ан-Үдын «Индпошив» нэгэдэ…малгайн мастерскойдо Елена …а Макарова хүдэлжэ эхилһээр …й юм. Энэ хүниие нүхэдынь …даг. Юуб гэхэдэ, Елена Петров…шал хүдэлмэридөө оролдосотой, …бүрингөө нормые ходо үлүү…үүргэжэ ябана. Коммунис ажа…арнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ …хэй.

…РАГ ДЭЭРЭ: Е. П. Макарова.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

O

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮДЭЙ ХУУДАҺАНУУДҺАА

ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ—ТУГАЛ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой зарим фермын малшад үнеэн бүриһөө тугал абажа, аймаг дотороо суурхаба. Жэшээнь, А. Ошоровой даадаг Тоорын МТФ-гэй 113 үнеэнһээ 128 түл абтаа. С. Бабановай даадаг Шулуутын фермэдэ 132-һоо 149 тугал абтаһан байна. Хүлэрэй фермынхид 85 үнеэнһээ 97, Намарзаанай МТФ-гэйхид 187-һоо 170 тугал абаһан. Тус ажахын 517 үнеэнһээ 544 тугал абтаһан болоно.

Энэ хадаа малшадай эршэтэ ажалай үрэ дүн ха юм. Тэдэнэр КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумдэ харюу болгон, табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ ажалдаа үшөө ехэ, һайн дүн туйлаха зорилго урдаа табина гэжэ **«Саян»** (Түнхэн) газетэ мэдээсэнэ.

НАМЖИЛОВАЙ ОТАРА ТҮРҮҮЛНЭ

Хэжэнгын совхозой хоёрдохи отделенидэ хонидой түл абалга тон һайнаар эхилбэ. Январиин 25-най мэдээгээр тус совхоз хамта дээрэнь 4200-һаа дээшэ хурьга абаба. Тиихэдэ хоёрдохи отделенидэ мянгаад шахуу хурьган абтаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдэжэ байна гээд **«Хэжэнгын гол»** газетэ уншагшадтаа мэдээсэнэ.

Совхозой түрүү хонишод Шоён Намжиловай, Бадмацыбик Жигмитдоржиевай отарануудта тус тустань 350 ба 220 хурьгад абтанхай.

Аймаг дотор мүнөө хамта дээрээ 20400 гаран хурьгад абтаа.

АГИТБРИГАДА — ХОНИШОДТО

Лектор А. К. Башурова, киномеханик П. В. Третьяков болон библиотекарь Г. Шубина гэгшэдһээ бүридэһэн агитбригада XX партийна съездын нэрэмжэтэ колхозой отаранууд дээгүүр ябажа, кино харуулһан, лекци уншаһан, шэнэ номуудые абаашажа тарааһан байна. Жэшээнь, Намаг, Хоолой, Борхолтой, Сургузун гэхэ мэтэ газарта түбхинэһэн отарануудта эдэнэр хүрэһэн байна гээд **«Зэдын үнэн»** газетэ бэшэнэ.

ТАРИЛГАДАА БЭЛДЭНЭ

«Георгиевский» совхоз бэшэ ажахынуудые үрэһэ хүрэнгөөр хангадаг ажахы гэжэ мэдээжэ. Тиимэһээ эндэхи таряашад табан жэлэйнгээ дүрбэдэхи жэлэй хабарай тарилгада бэлэдхэл хэжэ, газараа зүбөөр эдлэхэ талаар ехэ анхарал хандуулжа эхилээ.

— Манай совхоздо залуу таряашад олон юм. Тэдэнэр намарай паар хахалалга дээрэ һайнаар хүдэлжэ тараа һэн. Илангаяа ВЛКСМ-эй гэшүүн Анатолий Никитин, Аюша Цыденжапов гэгшэд 80—100 гектар хүрэтэр газар хахалжа, байгша оной хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ 491 гектар газар элдүүрилээ бэлэй,—гэжэ совхозой агроном-семеновод Г. Тулохонова хөөрэнэ.

Мүнөө тус ажахыда тарилгын үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Үрэһэнэй таряа сэбэрлэлгэ дээрэ комсомолшууд Аграфена Бузина, Антонида Ефремова болон бусад эрхимээр ажаллана.

Хабарай тарилгада болон ажахын бусадшье хүдэлмэри дээрэ хэрэглэгдэхэ машина, техникэ заһабарилга һайнаар эмхидхэгдэнэ. Январь һарада хорёод трактор, тракторай арбаад анзаһан, 11 сеялкэ болон бусад машинанууд заһабарилагдаба гэжэ **«Шэнэ Үдэ»** (Хори) газетэ бэшэнэ.

Хүдөө ажахын техникэ заһабарилга дээрэ ажаллажа байһан механизаторнууд—комсомолшууд Сокто Ринчинов, Базар-Дара Цыренов, Петр Коломийцев, Алексей Черных, Петр Лужников болон бусад ажалай үндэр бүтээсэ туйлана.

«ЭХИРЛЭДЭГ ХОНИДЫЕ ОЛОШОРУУЛХА»

Иимэ гаршагтай статья Ахын аймагай **«Малшан»** газетэдэ толилогдонхой. Мүнөө аймагай ажахынуудта үбэлэй хурьга абаха хаһа дүүрэхэ тээшээ болобо. Абтаад байһан хурьгад өөдэргэн, һайнууд, гаозашье үгы. Хонишод Цыдып, Екатерина Мунконоватанай отарануудта 100 эхэ хонин бүриһөө 85—90 хурьган абтаад байна. Эндэ түл абалга үргэлжэлһөөр.

Эдэнэрэй олонхи хонидынь эхирлэдэг юм. Һаяхан Екатерина Мунконовагай адуулдаг нэгэ хонин гурбан хурьга гаргаа. Цыдып Мунконовагай отарада мүнөө арбаад эхир хурьган тоологдоно.

Эхирлэдэг хонидые, мүн эхир хурьгадые колхозой мэргэжэлтэд хирэ хирэ болоод шалгажа байдаг. Ажахын мэргэжэлтэд олоороо эхирлэдэг хонидоо саашадаа бүридхэжэ, тэдэнээ бүри олон болгохо зорилго урдаа табина.

КОЛХОЗОЙ СТИПЕНДИАДУУД

Комсомолшууд Виктор Бальжиев, Александр Цыбденов гэгшэд мүнөө Буряадай хүдөө ажахын институтта һуралсана гээд **«Коммунизмын туяа»** (Улаан-Үдын аймаг) газетэ мэдээсэнэ.

Дурсагдагша студентнэр түрэл «Улаан Оронго» колхозһоо стипенди абадаг юм. Эдэнэр институдаа дүүргэхэдээ, колхоздоо инженер-механигуудаар ажаллаха юм.

Мүнөө Виктор Александр хоёр «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй Оронгын отделениин заһабарилгын мастерскойдо слесарьнуудаар хүдэлжэ, үйлэдбэриин практика гаража байнхай. Эдэнэр тус мастерской соо хахад һара шахуу хүдэлөөд байхадаа, «ДТ-20» маркын тракторай дүрбэн двигатель һайн шанартайгаар заһабарилаад байна.

БАГШАНАРТА ТУҺАЛХА ГЭЭ ҺАА...

…соо хараалагдаһан һуралса…эб болон программын хэр зэр…үүлэгдэжэ байһые үдэр бү…тажа байха гээшэ директор …завучай ажалай түрүүшын …рай нэгэн. Илангаяа энэ хү… директорые һуралсалай та…эгшын (завучай) ээм дээрэ … Гэбэшье зарим газарта һур…а хүтэлбэрилэгшэд түсэб бо…граммын ябасые классай жур…асагаагаад, багшанарай тема… болон календарна түсэбүү…аралгаар, һурагшадтай бага зэргын хөөрэлдөөгөөр хизаарладаг хэбэртэй агша.

Би Мухар-Шэбэрэй аймагай Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулида долоон жэлэй туршада һуралсалай талаар директорэй орлогшоор хүдэлөөб. Энэ хугасаа соо би элдэб арга бэдэрдэг һэм. Һүүлэй һүүлдэ шалгалтын тусхай дэбтэртэй болоо һэм. Тэрээн соо, ямар нэгэ предмет заадаг багшын четверть соо хэһэн ажал, толи соо байһандал аржыса харагдаад байха. Жэшээнь, иимэ гуримтайгаар шалгабал:

Предмет: **ород хэлэн.**

…алай …ерть	неделиин тоо	классууд	5 „А"	5 „Б"	6 „А"	6 „Б"	7 „А"	7 „Б"	8 „А"	8 „Б"
…хи	9 нед. 2 үдэр	хэшээлэй тоо (часаар)	54	54	45	45	27	27	гэхэ мэтэ	
…хэшээл үнгэргэгдөөб			48	49	45	43	27	26		
…часаар программаһаа таһараад			6	5	—	2	—	1		
…эр хэды хүдэлмэри хэгдээб …			5	5	6	4				

Ород хэлээр бэшэлтын хүдэлмэридэ элдэб диктантнуудһаа, асуудалда харюу бэшэлгэһээ гадна, элдэб түхэлэй изложени, сочинени, түрэл хэлэнһээ ород дээрэ оршуулга оролсоно. Эдэ бүтэдэ баһал шалгалтын дэбтэр соо харуулагдаха ёһотой.

Тон лэ дээрэ харуулагдаһан шэнгеэр ондоо предмедүүд шалгалтын дэбтэр соо өөр өөрын хуудаһатай.

Шалгалтын дэбтэрнүүд 1—4-дэхи болон 5—8-дахи классуудта амиаминдаа байбал, завучда хүнгэн байха. Эхин классай предмедүүдээр хараалагдаһан түсэбэй дүүргэлтэ мүн лэ дээрэ харуулагдаһан шэнгеэр шалгадаха.

Иигэжэ шалгаагүй һаа, багшын программаһаа түрүүлээд гү, али таһараад ябаһыень мэдэхын аргагүй. Хэрбээ таһараад ябаа һаа, багшанар программаяа хүсэхые оролдохо.

Би энэ методые юунһээшье үлүү, олдошогүй шухаг юумэн гээшэ гэнэ бэшэб. Зүгөөр һуралсалай түсэб болон программа бэелүүлхэ хэрэгтэ горитойхон үүргэ дүүргэдэг юм.

Нёдондо манай һургуулида 17 класс һэн. Һурагшадай тоо 380 байгаа. Һуралсалай жэлэй түгэсхэдэ, успеваемость 97 процент һэн.

Б. ЦЫРЕНОВ,
хүмүүжүүлтын ажал эмхидхэгшэ.

…ЦИҺАА: нүхэр Цыренов өөрынгөө статья соо …алай түсэб болон программын дүүргэлтые шал…айһанаа хөөрэжэ үгэбэ. Зүгөөр тус метод түсэб … программын дүүргэлтын ябасые үрөөһэн тала… харуулаад, тэрэнэй шанарые толотуулнагүй. …, табадахи «А» классай 36 шабинар ород … программна материалаа хэр зэргэ ойлгооб, фо…н хуули ёһые гү, али юумэнэй нэрын шухала …үдтэ хэр алдуугүйгөөр бэшэжэ һурааб, хэшээл…һан дүримүүдээ бэшэлгын практическа хүдэл… хэр нягтаар хэрэглэдэг болооб гэһэн асуудалнуудта нүхэр Цыреновэй дурадхаһан метод дүүрэн харюу үгэхэгүй.

Зарим багшанар программаһаа гээгдэхэгүйн тула үхибүүдэй хүсэд ойлгоогүй байтар, урагшаа дабшадаг аалам? Иимэрхүү зүрилдөөнүүдые яажа алгасахаб?

Юрэдөө багшанар хэр түргөөр программаяа бэелүүлхэнь шухала бэшэ, харин зааһан материалаа һурагшадтаа хэр зэргээр ойлгуулһаниинь хүтэлбэрилэгшэдые нэн түрүүн һонирхуулмаар гэжэ һанагдана.

Һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд тус асуудалаар һанамжануудаа бэшэжэ, яажа һургуули доторой шалгалта бэелүүлдэгбибди гэжэ өөһэд өөһэдынгөө дүршэл тухай хөөрэхэ бээз гэжэ һанагдана.

ПЕНСИОНЕР ПИЛЬМАНЭЙ ҮҮСХЭЛЭЭР

Сэлэнгын аймагай Жаргаланта һууринай хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей гансашье аймаг дотороо бэшэ, мүн республика соогоо суурхаһаар үнинэй юм. Теэд энэ музей һүүлэй хэдэн жэлнүүдэй туршада харууһа муутай байһан дээрэһээ шорой, шохойдо дарагдажа, һандаржа эхилһэн юм.

Харин мүнөө республикын хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейдэ препаратораар 16 жэл хүдэлһэн пенсионер Геральд Эдуардович Пильманэй үүсхэлээр шэнэлэгдэн һэльбэгдэжэ, дахинаа хуушан түхэлдөө оруулагдаба.

Ц. ДОРЖИЕВ.

Оронго нютаг ошожо үзэһэн хүн үндэр сагаан ордониие харангүй үнгэрхэгүй ёһотой. Тосхоной тэгэндэ ербын бодоһон Соёлой энэ байшан соо хүхюу дуун, уран хүгжэм үдэшэ бүхэндэ шахуу зэдэлдэг.

Оронгын Соёлой байшангай дэргэдэ уран һайханай бүлгэм хүдэлдэг юм. Эндэхи артистнуудай хатар наада, хонгёо дууе гансашье нютагайхидынь бэшэ, хүршэ колхозуудай хүн зон хараһан, шагнаһан байха. Мүнөө эдэнэр агитбригадануудые эмхидхээд, гүүртэ, фермэ дээгүүр ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агитбригада ээлжээтэ репетици дээрээ. Соёлой байшангые даагша С. С. Содномова тэгэндэнь һууна.

А. КНЯЗЕВАЙ фото.

O

БАГША ХЭЗЭЭ ЕРЭХЭБ?

Хэжэнгын аймагай Эдэрмэг тосхон ургажал байдаг. Тосхоноймнай эгээл һайхан толониинь гэхэдэ, арбан жэлэй дунда һургуули.

Нютагай зон хүүгэднай эрдэмтэй хүнүүд болоһой гэжэ хүсэнэ. Хүүгэдые номдо һургаха бэлигтэй багшанаршье олон. Гэбэшье нэгэл багша дуталдаһаар.

Дүрбэн тэгшэ эрдэмтэй хүн болохын тула ямар нэгэн харин хэлэ шудалха хэрэгтэй. Һургуулида харин хэлэ шудалаагүй һаа, саашаа һурахадаа, хүн ядалсадаг, үгышье һаа, дээдэ һургуулида, саашадаа аспирантурада орожо бирахагүйл.

Эдэрмэгтэмнай харин хэлэнэй багша үгы. 440 гаран һурагшад харин хэлэнэй багшатай болохо аа гүбди гэжэ хүлеэдэг. Түрэлхидшье һанаагаа зободог. Тиигэнгүй яахаб? Ямаршье эхэ, эсэгэ үрин хүүгэднай һургуулитай, олон юумэ мэдэдэг хүн болоһой гэжэ хүсэнэ ха юм.

Хэзээ нэгэтэ манай һургуулида харин хэлэнэй багша ерэхэ ха гү?

Л. ЧИМИТОВА,
библиотекые даагша.

„МОСКВИЧТАЙ" БОЛОБО

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үнинэй хонишон Дашинима Сундуев даажа абаһан хонидоо жэл бүри һайнаар харууһалжа, гүрэндэ нооһо тушааха түсэбтэ даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай юм.

Энэ нүхэрнай үнинһөө хойшо «Москвич» машина жолоодохые хүсэдэг тула энээн тухайгаа нэгэтэ колхозойнгоо правленидэ дуулгаһан бэлэй. Тиин һаяшаг хонишоноймнай хүсэл бэелүүлэгдэжэ, шэнэ «Москвич» машинатай болобо.

С. БАИРОВ.

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түб—Жаргалантын хүдөөгэй клуб соо һаалишад, малшад олоороо сугларжа, үнгэрһэн жэлэйнгээ дүнгүүдые, мүн энэ жэлэйнгээ түсэб, зорилгонуудые зүбшэн хэлсэжэ, баталан абаһан байна. Тус колхоздо түрүү һаалишад захагүй олон юм. Жэшээлбэл, Владимир Гомбоев, Г. Балданова, Б. Дондукова, Е. Чимитова, Е. Черниговская болон

ШАГНАГДАБА

бусад һаалишад тус бүридөө 3000-һаа үлүү килограмм һү һаажа, суурхаһан намтартай.

Суглаанай һүүлээр түрүү һаалишад, малшадта Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд нэрьеэ альга ташалган доро барюулагдаһан байна **Д. ЦЫРЕМПИЛОВ.**

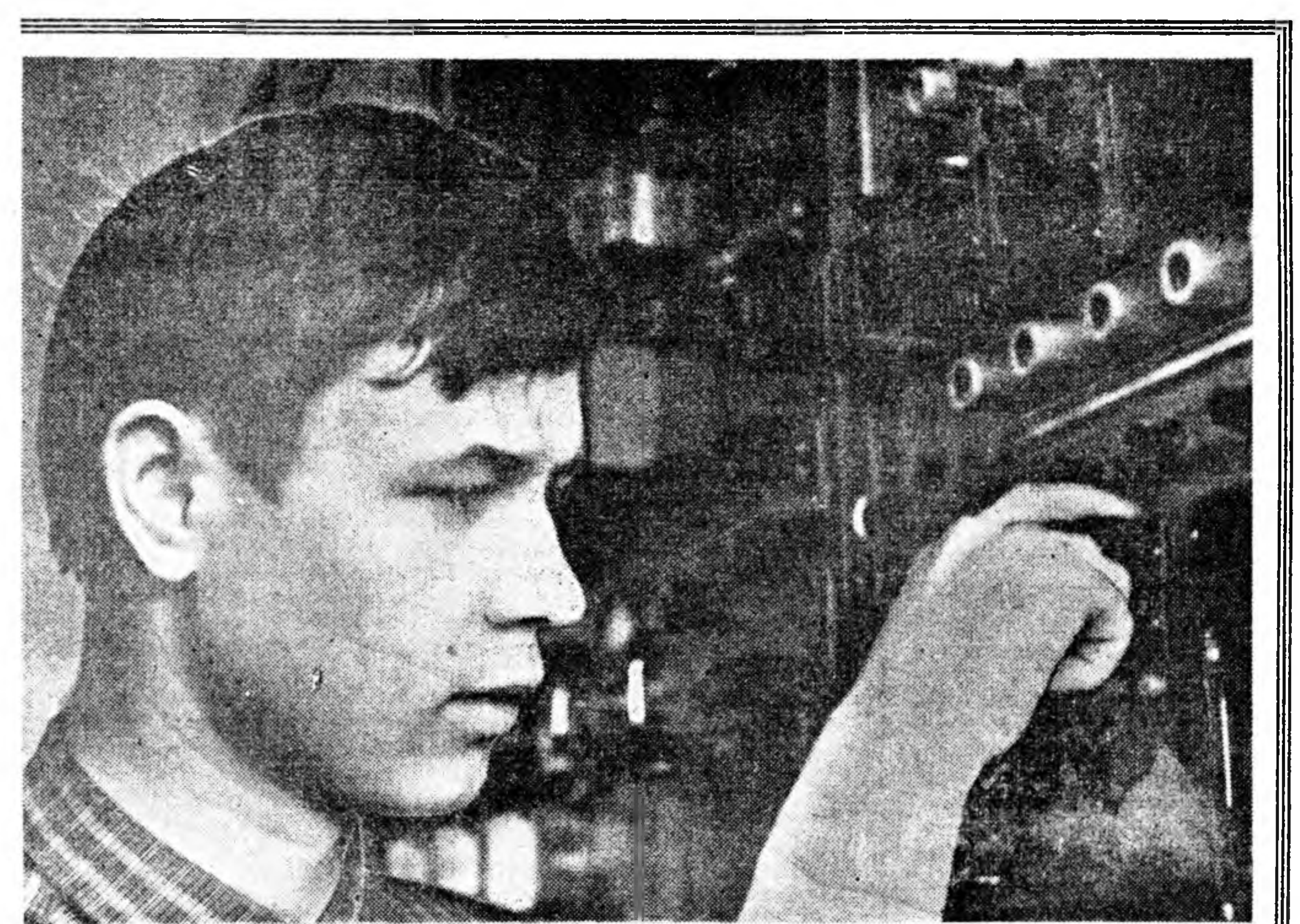

ШЭНЭ БАЙРАДА ТҮБХИНЭБЭ

Хэлхээ холбооной Улаан-Үдын электротехникум һаяхан шэнэ байрада нүүбэ. Энэ байрга ушараар дашарамдаһан ёһолой дээрэ техникумэй директор Владимир Ринчинович Очиров һуралсалай шэнэ байра тухай студентнэр болон багшанарта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Эндэ мүнөө һаргуу ухаан кабинедүүд болон аудиториинууд соо студентнэрэй номой хэшээлдэ тон алтай болоноор. Техникумэй шэнэ байра хэлхээ холбооной тон һүүлэй үеын түхеэрэлгээнүүдээр хангагданхай.

Барилга-хабсаралгын 834-дэхи участогой начальник Юрий Васильевич Железняков һуралсалай шэнэ байрые нээлгын ёһолой дээрэ үгэ хэлэжэ, барилгашадайнгаа зүгһөө студентнэр болон багшанарые амаршалһан, һуралсалдань амжалта хүсэһэн байна.

Зураг дээрэ: 1-дэхи курсын студент Б. Силушкин холын холбооной кабинет соо хэбсаралгын хүдэлмэри хэжэ байна.

Н. ЕФИМОВ.

АЗАТАЙШУУЛ ОЛОШОРНО

Үнгэрһэн 1968 оной шэнэ жэлэй лотерейн шүүбэригтэ билэдүүлэе шалгалта хаа ханагүй уралдааниһөөр. Һаяхаар Хорнин аймагай Үнэн дунда һургуулиин буһэ багшанарай хамгаржа абаһан билэдүүлэ шалган тэнһэн... нэгэ «Урал-2» мотоцикл, будильник, мүн 18 түхөриг мүнгэн шүүбэринүүд тудажа, ехэтэ баяслуулаа. Түрэнһаа гадна ДОСААФ-ай 3-дахи автомотолотерейн шүүбэритэ билэдүүлэе абагшад мүн лэ гар хооһоор үлоогүй. Хори тосхоной хүүгэдэй ясли̇ин хүдэлмэрилэгшэ Зинаида Андреевна Куклина «Запорожец» гэжэ хүнгэн автомашина шүүжэ аза талаантай байшоо.

Тиихэдэ Зүүн-Хүүрайн модо бэлэдхэлгын пунктын хүдэлмэрилэгшэн К. Режиков «Восход» мотоцикл, НМК-335 комбинадай мастер Д. Соңголов «Рига-3» мопед, Хурбын ЛПХ-гай Ойбонтын участогой хюроошэн Б. Баранов «Вятка-2» мотороллер шүүжэ урмашаһан байна.

В. АБИДУЕВ.

АЙЛША-ЛАЛСАНА

Дэрэнэй совхозой олонитэ эдэбхитэйшүүлэй хүсөөр мундалһан арадай театр һүүлэй жэлнүүдэй аймаг дотороо нилээдгүй суурхадаг болонхой. Ушарынь гэхэдэ, эндэхи һара бури шахуу концерт наада эмхидхэжэ, холын отара, фүүртэнүүдэй хонишод, малшадта айлшалдаг заншалтай юм.

Һаяхан тус совхозой арадай театрай артистнар хүрш Гаргын совхоздо ошоожо, Ц. Шагжинай «Хабарай дуун» гэжэ томоохон зүжэг харуулаа. Энэ зүжэгэйнь гол рольнуудта наадаһан артистнар: отделениин эрхилэгшэ Вл. Баторов, луговод Б. Мунтуев, хүдэлмэришэн Д. Балданов гэгшэд геройнүүдайнгаа образые һайнаар гүйсэдхэжэ, харагшадай магтаалда хүртэһэн байна.

В. БУДАЕВ.

Баргажан.

Номой таг

«ОЙН СУУРЯАН»

Үнгэрһэн 1968 оной декабрь һарада Буряадайнай номой хэблэлээр Гунга Чимитовой оршуулһан Георгий Скребицкиин «Ойн суурян» гэжэ үхибүүдтэ зорюулагдаһан расказуудай суглуулдабри барлагдан гараба. Үргэн нийтэ эдир уншагшадайнгаа гарга орооһон байна. Энэ ном соо зурган раскаа оруулагданхай.

Номой автор Георгий Алексеевич Скребицкэй бага наһандаа ой тайгын дунда шэбүүдэ, ан амитадта дуратай байһан тула гэртээ хүхэ бүхэ, шаазгай, зарья, түулай, хэрмэ болон бусад амитадые тэжээн харуулдаг байһан юм. Тэдэ мүнөө уран зохёолой энэ ном соо бага балшар абарыгаа харааһан шэнээ ялда дэлгэрэнгыгээр бэшээ. Мүн тиихэдэ «Хулгайшан», «Эндрүш эжы», «Үнэнэдэй» гэжэ расказууд соо автор дигууһнагай бэлэдхэлн хэрэннэй биишхан гулгэнэй гэзгэйһан элдэб энеэдэтэй аашa тухай, үнэгэнэй гүлгэнһөө эмэ энэрхыгээр хандажа, үдэшэ бури амбаарайнь үүдэндэ эдихэ хоолынь асарадаг ороидгыс, эрэ талахагай уншаһаан шаазгайе хэйшан гэжэ элэглүүлжэ һургаһан тухай һонироолтойгоор бэшэнхэй.

Энэ номые оршуулагша Г. Чимитов оршуулхадаа, эдир уншагшадта ялала ойлгосотойгоор, тото һонороор бурядшалаа.

Һонюуша үхибүүдэй номойгоо таг дээрэ үнөө нэгэ һонирхолтой номой бии болоһондо бүри баяртан уншаханн байна.

В. ДОРЖИЕВ.

УТА НАҺАН, УДААН ЖАРГАЛ

Мужыхa тосхоной эгээл зүүн захада баригдаһан томо шэнэ гэрэй газаа сайбар «Волго» ерэжэ, хашаа руунь ороод, эгээл сонхо доронь тогтошобо.

— Юун машина ерэбэб даа?— гээд Ханда хүгшэн 95-тай хүн гэжэ һанахаарые бэшэ хүнгэнөөр һуурияа бодоно.

Уданшьегүй газаахаа ехэ басаган Сэрмань Сабэг басагантаяа орожо ерэбэ.

— Тиимэ даа, таанадайгаал ерэхые зүгһөө һэн ха юмбиб. Дан эбэнер зүмни татаа һэн,— гэжэ хүгшэн нэгэнэн баярлажа, басагаяа, зээ басаган Сабэгэ таалана.

Баярлангүй яахаб даа! Эхын эльгэ зүрхэн үнил зүгэнһэн байгаа ёһотой. Мүнөө Балдан-Дамбыдаа, зээ хүрьгэнэйдөө, Надмид басагантаяа һуугаашье һаа, бэшэ үхибүүдээ, аша гушанараа, зээ зээнэнэрээ Ханда Цыденовна Цыденова хүлеэжэ һуудаг заншалтай. Тэдэнь олон аад, ехэ үни хүлеэлгэлгэншьегүй, һүбэринжэ ерэжэ, ошожол байдаг юм.

Мүнөө энэ басаган Сабэгэе хажуудаа һуулгад, гарыень эльбэн:

— Үүгээмни, гаршни үнөөхил зандаа даа,— гээд, урихан дулааhаар энеэбхилэн харана...

Энэ хүгшэнэй ехэ басаган Сэрма Будаевна нүхэрһөө эртэ гээгдэжэ, колхозой ажалда, мал дээрэнье олон жэлдэ ажаллаһан байна. Тиигэжэ харанхыһаа харанхы болотор хамтын ажал хэжэ абахадаашье, Сабэг басаганиинь нагаса эжытээ байгниттһэн.

— Тиигэжэ энэмнай табатайhaa хойшо нагаса эжытээ орхоулhан хүн гүб даа. Нэгэ бага үни болоходоо, нагаса эжытээ һанашадаг хүн ха юм,— гэжэ Сэрма Будаевна хөөрэнэ.

Ханда Цыденовна Цыденова Хангир нютагта 1874 ондо түрэһэн байна. Эгэтын тала элдин хонгор, уражэлтэй дайдань баянаше һаа, арадай уран зохёолшо Хоца Намсараевай шүлэглэн бэшэһээр:

Урда сагта
Орхимжото лама
Оргойто бөөгэй
Хэсэ хэнгэрэгэй
Зэдэлэн байһан
Зэрлиг дайда...

байһан юм. Тиихэ сагта Эгэтэдэ 700-гаад ламанаргай дасан, энэ тэндэ талын гансаар гараһан һэеы гэр, али муухан модон гэрнүүд, мүн баһа хада гүбээгэй оройгоор тайлаган тахилай мүнхан, обоо шодонуудһаа бэшэ юумэн байгаагүй. Тиихэдэ эндэхи үгытэй малша буряад тарянша ород хоёр Мужыхын хорон хоёр баяшуулда, аралжаа наймаа эрхилэгэ Тайлуудай махэшэ наймаашадта хүлһөөр ажалынь хэжэ, хара барлагын болодог байһан юм.

Үни холын сагһаа хойшо үелэн нүхэсэһэн эндэхи ород буряад хоёр «тала, тала» гэлсэн, бэе бэедэ туһалалсажа, гар гараа дунгалсан, хүшэн сагай гасалан, зоболон талабаар, эрхэ сүлөөтэ, аха жаргалтай энэ байхан сагые уттаа һэн...

14 үхибүүтэй Дагбын Будатан 1930 ондо колхозой тоотоходо хамтын ажалда оролсожо, шэнэ байдал хүгжөөлсэжэ эхилээ бэлэй. Тиихэдэ 66-тай эбэһан Дагбаев Буда хамтын ажалда орышгоо хүбүтые баһал оруулһан байха юм. Олоной эсэгэ болохо Буда үбгэн 71 наһатайдаа 1935 ондо наһа бараа, Ханда нүхэрынь 14 үхибүүтэеэ гансаараа үлөө һэн. Тиихэ үедэ ехэ хүбүүн Базар-Жабынь обкомдо ажаллажа байна.

Хоёр хүбүүдынь, Даша Будаевич Дабаа Будаевич хоёр нютагайгаа уласаг бэшэг мэдэхэрүүшүүлые номдо һургадаг багшанар болоһон байна. Дагбын Будатан 5 хүбүүтэй, 9 басагатай байһан юм. Олон хүбүүн Дэмбэрэлынь, Эсэгэ ороноо хамгаалһан Агуехэ дайнда ошоод бусаагүй. Даша хүбүүниинь дайнһаа бусажа ерэһэн аад, үбдөөд наһа бараһан байна.

Мүнөө Ханда Цыденовна хорин ашанар болон зээнэртэй, гушан гушанар болон зээнэртэй.

Аша гушанарайнь дунда уран зохёолшодшье, дүүшэдшье, эмшэдшье, эрдэмтэдшье, хонишодшье бии.

Ханда Цыденовна Цыденовагай 90 наһа хүрэхэдэнь, бүхы хүбүүдынь, ашанар, зээнэрынь, гушанар, зээнэрүүдынь сугларжа тэмдэглэлэй.

6-дахи үхибүүн болохо Дулсан басагаанайнь Сэрэн хүбүүн уран зохёолшо болоо, нагаса эжытээ ялаада хүдэлжэ байһан хүн байна. Ханда хүгшэн Сэрэнэйнгээ номуудые хэлэдэ эхэ геройнгоо уншэндэ алтан медаль хоёртоо хамта хадагалжа һуудаг.

Сэрэнэйнгээ номуудые зээнэрэйнгээ уншуулжа, ашалдахаа аадажа Ханда хүгшэн гадарыень эльбэнэд, һөөргөнь ханда руугаа хэнэ. Аша басаган Наташань душан болоюу байгуулжа. Хүбөө ажахын институт дүүргэһэн зээ хүбүүн Иван Ивалгын турушалгын станцида хүдэлнэ. Аша хүбүүн Мунхэ-Жаргалынь машина бүтээлгын заводто инженер. Мунхэ-Жаргалайнь Мэргэн Элик хоёр космонавтнууднаа болохо аалам. Бултанинь тоолохо бараxaaргүй олон даа.

Зээ хүрьгэнэн болохо Балдан-Дамбатанинь һүүлдэн хэдэн жэлэй туршада хонин ажал дээрэ хүдэлжэ, аймагайнгаа болон республикын тэргүүнүүдэй хүүлэһан зааг мэдүүлдаг.

Энэ оной январиин 7-ной аймагай газетэдэ «Дружба» колхозой Б-Д. Э. Ринчинова эхэ хонитой отарын коллективэй хонишодой аймагай бүхы хонишодто хандаһан хандаата толилогдоо һэн.

Аймагай хонишодой дунда мурысөө үүсхэһэн Б-Д. Э. Ринчинов, Ханда Будаева (Ханда хүгшэнэй зээ басаган) ба Х. Дугданова гэгшэд В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн солотойгоор угталаар хонин бүрийһөө 100 хурьга, 3,4 кг. ноохо хайшалга ажилдагаа амидын шэгнүүрэй табалжа үе хүртэхэ гэһэн социалис уялга абаһан байна. Мүнөө аймагай хонишодой жэшээгээр ажаллажа ушар Ханда хүгшэнэй нэрэ нэрэхэн утадхажал байна.

Ханда Цыденовна гэртэ һууһан үбдэжэ үбшэгүй, сарьюун ухаатай. 14 үхибүүдые үргэжэ хүргэжэ табиад, ашанар, гушанарые харахалдаа, һайн гэртэй ухаатайн гайхан гайхаар Балдан-Дамба хүрьгээтэй хүбүүдынь харалсаһан. Балдан-Дамба Ринчиновтэй ажалтая энэ нагаса эжы ха байдал бэшэ гэртэ һууна.

Түрэл нютагайнгаа нэрэ болотороо хүбүдынь хороохо золтой байһандаа Ханда гэршэ саладаг. Мүнөө Эгэтэ нютагай ерэнхэй болоһон. Ханда хүгшэн тосхон (ахан Эгэтын МТС) ном бүрниншье «Дружба» колхозой түбэйэ. Энэдэ дунда һургуули, байгын интернат һургуули байна. Колхоздо олон ажалдагай гэрнүүд, ородууд, татаринууд ажаллана.

«Дружба» гэжэ буряадай нэрэ... ...колхоз ...колхоз... болон совет хэлэжэ... ...хурлаан түрэлтэй... ...элдэб... ...баян.

Ханда Цыденовнагай, үбдэгүй, гэртэ... зээнэрэй... түрэл нютагайнгаа хүгжэлтэ та холбоотой юм.

Г. ДОРЖИЕВ.

Ленинэй памятник Капри аралда табигдахань

РИМ. (ТАСС). Аугусто гэжэ хотын сайт соо Ленинэй памятник болохоор хүтэй шиидхэбэри Капри аралай муниципальна совет дээрэ баталагдаба. Энээн тухай «Унита» газетэ февралиин 2-то мэдүүлээ.

Монголой Арадай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын буруушаалга

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монголой Арадай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерство Хитадай талынхидта эрээ шууд буруушаалга хэбэ, манай шууд газар, Хитадай (гэжэ) Москва—Улаан-Баатар—Пекин гэшэн дамжаар дайшахаа ябаһан улаасхоорондын пассажирска поезд баригдаһан байна.

Монголой хилэ дээрэхи Замын-Үдэ гэжэ түмэр замай станцида сая соготоо энэгэлдэһэн энэ поезд Хитадай түмэр замшадай гэмээр баригдаа, тэрэ поезд февралиин 3-най 22 час 48 минутаһаа февралиин 4-нэй 13 час 07 минута хүрэтэр баригдаһан байһан гэжэ Монголой Арадай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын февралиин 4-дэ толилогдоһон дурадхалта бэшэг дотор хэлэгдэнэ. Хитадай талынхидай гарһаһан энэ аашa «зөрөөтэ хорото зорилгоор үүсхэгдэжэ, энээнэй бүхы харюусалгань Хитадай талынхидта даалгагдана байна гэжэ дурадхалта бэшэг дотор заагдана.

УРДА ВЬЕТНАМАЙ ПАТРИОДУУДАЙ АМЖАЛТА

ХАНОЙ. (ТАСС). Тайнинь провинцида байлалдажа байһан Урда Вьетнамые сүлөөлхэ арадай сэрэгэй отрядууд январиин 27-до дайсанай 400 гаран солдадые хүлһөөнь буулгаһан байна. Энээн тухай ВИА мэдээсээ.

НАСЕРАЙ МЭДҮҮЛГЭ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын президент Гамаль Абдель Насер недели бүри гарадаг «Ньюсуик» газетын корреспондентдэ харюу үгэхэдөө, Израилиие тухирха политикаһаа арсаагы гэжэ США-гай правительстые уралба. Арабуудай газарые Израилиин эзэлдэжэ үргэлжэлхэ үедэнь тэрэнэдэ истребительнүүдые, «фантом» гэжэ бомбардировщигуудые үгэжэ байхадаа Холбоото Штадууд Израилиин зүгһөө газар эзэмдэхэ ябадалые дэмжэнэ гэжэ Насер хэлээ.

Израилиин зонхилогшод эзэрхэг түрмэхэй политика бэелүүлжэ байна гэжэ ОАР-ай президент хэлээ.

1967 оной ноябриин 22-то Аюулгүйн Соведэй баталан абаһан резолюциие ОАР бэелүүлхэдөө бэлэн байна гэжэ Насер мэдүүлбэ.

Дутын Зүүн зүгтэхи шухала гэжэ ёһоор гурминуулха шухала гэжэ СССР тоолоно гээд Гамаль Абдель Насер мэдүүлээ. ОАР-ай эконом жэжэ, бэеэ хамгаалха зүйлдэ энэ дэмжэлгэ хэрэгтэ хэйһэе Советскэ Союзай байлһаинь тулөө баясаллаа.

ОАР... ...хын тула амгалан ёһоор хүсэжэ гэбэшье, Израиль түрмэхэй эбуулагнуудые шалтагаанаар ороноо хамгаалха хэмжээнүүдые хэжэ байхаарал болоно гэжэ Насер заа...

ФРАНЦИ ШЭНЭ ҺУНГАЛТЫН УРДА ТЭ...

ПАРИЖ. ТАСС-ай корреспондент А. Красиков ингэжэ дамжуулаа. Франци политическэ шэнэ тулалдаанда — оронойнгоо захиргаанай гадааһүдые хубааха сүрим шиидхэхэ зүйлаһаахые хэншүүдтэ асуулта абахаа бэлдэжэ байна. Асуулта хэжэ болоор үнөө толорхойлоодүүд байһаар сэбэшье ерэхэ хабар Франциин 30 мильон һунгаһан урианууд урилгахада байна гэжэ президент де Голль баталан хэлэбэ. Политическэ бүхы партинууд шанга тэмсэлдэ оролсобо.

Иһэ газарһаа засаг хүтэлэлгөөр ехээр дашуурхаа болижо, Парижһаа хүтэлбэриидэг гүрэнэй органууд зарим тухалдалгаануудые областной органууддта дамжуулаи үгэхэ сан ёһоо гэжэ гүрэнэй толгойлогшо мэдүүлээ. XVIII зүүн жэлдэ франциин гэжээ һон буржуазна революциһаа хойшо тэрэ хэбэргэнэ байһан 95 департаментнуудай, мүн түбэй органуудай хоорондо шэнэ экономическэ, хүртэгүүлэлгые шэнэлжэ ...хэнэгэй. үе байгуулха шухала гэжэ де Голль тухадхана.

Де Голль сенат тушаа ехэ гэбэшье, нютагай политикэ жагсаалдаа баталганаа тоо гэбэ... ...гэжэ хэлээ.

«Юманитэ» газетын партиин... Лоран Салини гэжэ... ...түрэ гүрэнэй толгойлогшын... ...тушаа зүгэй... ...байна.

Хитадтахи үйлэ хэрэгүүд тухай

Сэрэгэйхидэй хиналта доро Гуйчжоу провинцида хаблагдан гарадаг «Синь Гуйчжоу бао» гэжэ газета һаяхан ингэжэ мэдээсэһэн байна: «Асуудал шиидхэхэ эрхэ олонитэдэ олгохоёбди. Хүн зоноо айха хэрэггүй».

«Олонитын дунда сэбэрлэлгын хүдэлмэри улам һайжаруулха» гэжэ Пекинэй һаяын хэблэгдэһэн һууллаар нимэ статья бэшэгдээ. Тус статьяын тушаан боложо гараагүй. «Сэбэрлэл бүхэгэлэгэ» нэрэлэр дүүрэжэ хайшые ородой хүн зоной олониинь бури һаа бологгүй һонирхоор хүлеэжэ байһан юм. Тиихэ үедэ гэ сохылготы хүтэлбэринын хүдэлмэрилэгшэдтэ эсэргүү шалтаглахаар байна. Олон зоной харааһаар байтар хүтэлбэрилэгшэдые хэлэхэдэ ушарын улад зоной зарим хүбинь һонирхон харадаг байһан юм. Хэрбээ гэлэ урдань хүтэлбэрилэгшэдэй дунда сэбэрлэлгэ хэдэгдэ байгаа һаа, хэрэгүй мүнөө үргэн шанга хэмжээлэн хэлэгдэхэ юм. Айдхуул дунда хэжэ, энэнь зоной дура ехээр гүтгалгэ болохо ябадал юм.

«Дайсад улам зүрөөн боложо байна» гэжэ нишэлэл хотын газетэнүүд сагаар үргэлжэ тэмдэглэжэ болооб. Пекинэй радио Цзянсу провинцида бологшон үйлэ хэрэгүүд тухай дуудадха зэргэн, сэбэрлэлгэдэ дайрагдаһан үзэтэн хүнэй хэжэ харааһаһан рабочи айладаг гэжэ дамжуулба. «Мадые таряншаде тахалжаа байдаг, түмэдэнье халт, партиин гэшүүнэйһаа гаргаг — бидэ түйлтэй хүрэтэр тамшахаби!» гэжэ үгэшүүдые тэдэ хэрэгүйгээ.

Мао Цзэ-дунай бүлэгтэйхидэй урлануудта дураарууи хандадаг хүнүүд һаншаһаагүүдэ сэхэ мэдүүлжэ байна. Энэ ороной һуршые хашадаг байжэһаа хүн ганса хотын артистнуудай заал дээрэ тушааа хэхэ дурда гутаһан тэхайгаа «Жэнмэнь жибао» газетэ ядхагаа мэдээсэһэн байна. Нютагай театрта элкаэлэһэн сэрэгэй агитбригадай «Агуухэ урашдашнаа» гэжэ нэрэтэ... ...хэлэхэ гэжэ ...юм...

Маогой бүлэгэйхид түшүүрэн һуршуулха, арсалтаа гарадаг зарим ...гэнуулха зорилгоор капрова хүдэлмэ...

рилэгшэд тушаа бэелүүлжэ байдаг «политикые зоолэрүүлхэ» тухай хаблагдэ бэшэгдэжэ эхилэе. «Эмэ мэдэрһэн һүнүүдые» түрмэдэ сэхээлдэн гүйэ тайлайхан хэжэ... ...газетэнүүд бэшэжэ бүхы болоод лэ дурдана. Тиишэбэшье Мао Цзэ-дун, тэрэнэй бүлэгэйхид шангахаар хэмжээнүүдһээ арсаагүй байна. «Орондо урбалга Лю Шао-Ци сагшын харша бодол бэелүүлхэн» гэжэ тэдэ тамсан 13 хүн саадхалгдан алдар хааргэ эмнэлгэжэ гэнэн сэрэгэй хиналтын комитедэй «түсхай мэдээсэлэл» Пекиндэ һаяхан толилогдоо. Энэ барымта шанга хэмжээнүүдые абтажа байһые гэршэлнэ.

Мао Цзэ-дунай бүлэгэйхид хүн зоной түрмэдэ хааһаанаина үндэһөөр үнгэргэжэ экэй бэелүүлдэг политикынгаа доройтобые сагааруулха һаналтай. Тиихэ үедэ тэдэнэр хүдэлмэришэн ангиин нара хундые урдаа бадрал, Маогой зонхилолһоо шахашаха хүсэлтэй байна. Предприятинуудтахи ажалай сэрэгэй гүримдэ оруулжа, хүдэлмэришэдые казарма байдалтай болгоод, хүдэлмэрэлгэ бүриналһан ушар 20 жэлэй саада тэр ушигаар хариһан... байһанаар айлуудые тоолодог байна. Хүдэлмэрэлгэ «зүнай сагта мууршаараа ажиллаха» гэжэ сэмнэлэд, «байнаар хүдэлмөөр бэелүүлхэдээ» гэжэ Пекиндэ байдаг хариин гүрэнүүдэй аргалдаг тэмдэглээ.

Ороной хүн зоной 80 процентын ажаһуудаг хүдөөгэй районуудтахи байдал мүн лэ түгшүүритэй байна. «Сөлөой хубиинхалт» гэжэ тэр юрын таряашанарта һэлээ гаргуулж байгаа. Һургуулиуд... ...энэ байгаад тэрэ лэ байна. ...Цзэ-дунай бүлэгэйхид гаргаһан ...хүдэлмэрилэгшэдые хэлэхэ... ...эрдэмтэдые ...тариан ...юм...

Үнгэрһэн жэлэй ноябрь... Мао Цзэ-дун тухай мэдээсэл... Хитадта ...тэдэ... Мао Цзэ-дун... ...Мао Цзэ-дун хүтэлбэрилэхэ... ...Маогой болонтоо. Тиимэлэ ...мянган хүн Маотой һаа ...

(ТАСС, февралиин ...)

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Эрдэм, техникын һонин

ОРОДОЙ КОМБАЙНАЙ ЗУУН ЖЭЛЭЙ ОЙ

Ородой комбайнай анхан бүтээгдэһөөр зуун жэлэй ойе «Ростсельмаш» заводой олонитэ тэмдэглэбэ. Данса бэшэгэй гэршэлһэнэй ёһоор, «урғажа һуйһан тарял сэхэ хурядаг машиные» анха түрүүн помещигай тэр гойроной захиргаанай эрхилэгшэ, эдэмтэ Андрей Власенко ухаалан зохёоһон байна.

Энэ хүн өөрынгөө хубиин мүнгэ гаргашалан, нютагай түмэршэ дархантай хамтаржа, түрүүшын комбайн бүтээһэн юм. Тэрэ машинаа Власенко «хадагдаг молотилка» гэжэ нэрлээ һэн ха.

Морёор шэрүүлдэг тиимэ агрегат Тверской губерниин Бежецка уездда хоёр дахин туршагдаһан юм. Түрүүшын удэр дүрбэн десятина тухай оёсос, хоёрдохи удэртөө дүрбэн десятинаһаа дээшэ ешмээн хурьялаа. Туршалгын протоколые «Земледельческая газета» 1869 оной январиин 18-най номертэ туһалгаа бэлэй. Ородой комбайнай ухаалан зохёогдоһон тухай мэдээсэлые «Северная пчела» гэжэ газетэ тэрэ үедэ толилһон.

Власенкын машиные Россида олоор гаргалга дэмы гараһан харан болохо гэжэ хаанта засагайхид тоолодог байгаа. «Тэрэнһээ болохо юрын хурьялга, сабшалгын машина, молотилкануудые хилын саанаһаа асарнабди» — гэжэ мэдээжэ эрдэмтэд, газар тарялан эрхилэгшэдэй хамтын бэшэгтэ газар тарялангай министр харюусаа.

Ималгаа Совет ороные бүрэн түгэс индустриализацилгын жэлнүүдтэ тарья хуряаха машина, техникэ бүтээдэжэ эхилээ юм. Запорожье хотын «Коммунар» завод 1930 ондо түрүүшын 347 комбайн гаргаа һэн. Хойто жэлынь мүн лэ тиимэ 3,5 мянган комбайн заводой цехһээ гараһан байха. Тиихэдэ хүдөө ажахын машинануудые бүтээдэг асари томо завод—«Ростсельмаш» ашаглалгада үгтөө.

Мүнөө «Ростсельмаш» комбайн бүтээлгөөр орон соогоо, мүн бүхы дэлхэй дээрэ эгээл онийөөрүүлдэмал предприяти гэжэ мэдээжэ болонхой. Заводой гол конвейерһээ 3-4 минута болоод ли нэгэ машина буужал байдаг. 1931 онһоо тус завод 900 мянганһаа гаран комбайн гаргаа юм.

«Ростсельмашай» гаргадаг комбайн мүнөө бүхы дэлхэйдэ суурханхай. Адли түхэлэй американ машинануудһаа үнэгүй байһанһаа гадна, бүтээсээр һургагүй ехэ, эдэрсэгүй юм. Уласхоорондын выставкада, зармагуудта тарья хуряаха совет машинанууд дүрбэ дахин нэгэдэхи шатын дипломдо хүртэһэн, алтан болон мүнгэн медальда хүртэһэн юм. Совет комбайн харин 26 гүрэндэ экспортолгдаг.

Мүнөө үедэ энэ завод урда урданайхиһаа ехэ бүтээсэ түйлаадаг «Нива» гэжэ комбайн олоор гаргахаа бэлдэжэ байна. Хойто жэлэй һүүл багта «Ростсельмашай» гол конвейерһээ миллионно комбайн бууха.

Петр ЯЩЕНКО,
АПН-ай корреспондент.

Канада НАТО-hoo гарахые оролдоно

ОТТАВА. (ТАСС). «НАТО-е тараахын тула тэрэндэ хабаадангүй байха гэжэ Канадын аша туһада зохилдохо гансахан политика мүн» гэжэ Канадын Коммунис партиин Генеральна секретарь Уильям Каштан Хойто-Атлантическа эзэрхэг түрмэхэй бүлэглэлһөө орондо гаргаха асуудалда зорюулагдаһан пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэ үедөө мэдүүлһэн байна.

НАТО хадаа Канадада аюулгүй байдал хангахын ороодо, бэеэ даангаай политика бэелүүлхэдэнь һаад хэнэ гэжэ У. Каштан тэмдэглээ.

Канада НАТО-до орооһон сарһаа хойшо сэрэгэй гаргашада 40 миллиард доллар эдэлээ гэжэ Канадын Коммунис партиин Генеральна секретарь заабэ. Гэхэтэй хамта, орон дотораа олон асуудалнууд, тэрэ тоодо залуушуулые түүлэхэгүйгөөр һургаха, эдэрэг гэр байранууд барилга, ушытайшуулда туһалха гэхэ мэтэ асуудалнууд орон доторой үнөөл шиидхэгдэөөгүй байна.

Коммунис партиин өөрынгөө хараа бодолые ороной шадалда ниилүүлхэ, Һанажаануудые правительствэдэ, парламентын гэшүүдтэ хоорондо тиихэ тула Оттава руу делегаци элгэхэ хүсэлтэй байна гэжэ Каштан мэдүүлээ.

НАТО-һоо Канадын гараха тушаа олон зоной камланиине үргэлжэлүүлхэ Коммунис партиин Генеральна секретарь Уильям Каштан тэмдэглэлээ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—5... приемная—34-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—6... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—6... культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, ин... формации—34-05, общественная приемная—56-62, машбюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР

Н-02319.

Зак. ...